

HRVATSKA PČELA

godište 134.
Zagreb, 2015.
ISSN 1330-3635

3

Pojilice za pčele

Med kod prehlade i kašlja

Zaštita košnica električnim pastirom

Bayerov cjeloviti program zaštite od varooze tijekom čitave godine.

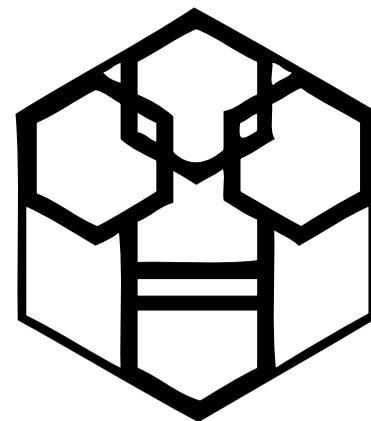

Potražite kod veterinara i u specijaliziranim prodavaonicama!

Science For A Better Life

HRVATSKA PČELA

GODIŠTE / YEAR 134

BROJ / NUMBER 3

OŽUJAK / MARCH 2015.

U ovom broju / In this issue

74. Aktualnosti / Actualities
75. Kolumna / Column
76. Tehnologija pčelarenja / Beekeeping technology
76. Radovi na pčelinjaku u ožujku / March activities on apiary
Antonio Mravak
78. Pojilice za pčele / Water supply for bees
Boris Bučar
81. Zaštita košnica električnim pastirom /
Hive protection with electric shepherd
Bruno Mavrinc
84. Rane proljetne pčelinje paše i prvo leglo /
Early spring bee pastures and first brood
Josip Križ
87. Ekološko pčelarstvo / Organic beekeeping
88. Apiterapija / Apitherapy
91. Reportaže / Reports
96. Medonosno bilje / The bee pasture
97. Dopisi / Letters
102. Pčelarska križaljka / Beekeeping crossword
103. Najave / Announcements
104. Oglasi / Advertisements
107. In memoriam

OZNAČAVANJE MATICA

2012 2013 2014 2015 2016

ČASOPIS HRVATSKOG PČELARSKOG SAVEZA

Stručni časopis "Hrvatska pčela" osnovalo je Hrvatsko-slavonsko pčelarsko društvo u Osijeku 1881. godine, te je u početku tiskan kao "Slavonska pčela", zatim kao "Hrvatska pčela" i "Pčela". To je jedan od najstarijih pčelarskih časopisa u svijetu.

SLIKA S NASLOVNICE:

PČELA NA JAGLACU
FOTO: M. BRLOBUŠ JUG

NAKLADNIK

Hrvatski pčelarski savez
Pavla Hatzza 5,
10000 ZAGREB
Telefoni:
urednik - 01/48-19-536,
099/481-95-39
Vesna Filmar, računovodstvo
01/48-11-327,
099/481-95-37
Tomislav Gerić, tajnik
01/48-11-325,
099/481-95-38

Vladimir Bilek predsjednik -
099/481-95-36
Saša Petrić, voditelj potpora
099/481-95-34
Fax: 01/48-52-543
E-mail: pcelarski-savez@zg.t-com.hr
www.pcela.hr
IBAN:
HR2524840081100687902

IZDAVAČKI SAVJET

Predsjednik Savjeta:
Zlatko Tomljanović,
dr. med. vet.

ČLANOVI:

mr. sc. Marijan Katalenić
prof. dr. sc. Nada Vahčić
doc. dr. sc. Dražen Lušić
mr. sc. Nenad Strižak
prof. dr. sc. Dragan Bubalo

Stjepan Žganjer
doc. dr. sc. Ivana Tlak Gajger,
dr. med. vet.

UREDNIŠTVO:

prof. dr. sc. Zlatko Puškadija
mr. sc. Đurđica Sumrak
dr. sc. Ljerka Zeba
mr. sc. Jasminka Papić
Saša Petrić, mag. ing. agr.
Boris Bučar, dipl. ing.

UREDNIK

Vedran Lesjak, dipl. ing. agr.
vesjak@pcela.hr

LEKTURA

Bujica riječi d.o.o.

GRAFIČKO OBLIKOVANJE
StudioQ

Opis prijedloga mjera potpora u pčelarstvu u 2015. godini

S obzirom na činjenicu da Pravilnik o provedbi mjera Nacionalnog pčelarskog programa u 2015. godinu još nije izašao, jer se čeka objava novog Zakona o poljoprivredi, koji čini pravnu osnovu ovog Pravilnika u nastavku donosimo kratak pregled promjena u mjerama Nacionalnog programa kako bi se pčelari mogli na vrijeme pripremiti.

Radi lakšeg praćenja nećemo detaljno analizirati sve mjere odjednom, već samo naglasiti one koje su značajnije promijenjene.

Pravo na korištenje svih mjera koje su navedene pravilnikom ostvaruju samo oni pčelari koji su ažurirali podatke u Evidenciji pčelara i pčelinjaka za 2015. godinu. Mjeru zdravstvene zaštite imaju pravo koristiti svi pčelari, dok ostale mjere mogu koristiti samo pčelari upisani u Upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG).

Pravilnikom za 2015. godinu predviđeno je, kao i u prethodnim godinama, šest programskih mjera:

1. kontrola i suzbijanje varooze (zdravstvena zaštita)
2. kontrola kvalitete meda
3. obnavljanje pčelinjeg fonda
4. racionalizacija troškova selećeg pčelarstva
5. tehnička pomoć pčelarima
6. primijenjena istraživanja u pčelarstvu.

AD 1) ZDRAVSTVENA ZAŠTITA – SUZBIJANJE VAROOZE

Prva mjera, zdravstvena zaštita, provodi se tako da pčelar kupuje VMP (veterinarsko-medicinske proizvode) i traži povrat od Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Za konvencionalne je pčelare na raspolaganju 25 kn po evidentiranju pčelinjoj zajednici, dok ekološki pčelari imaju 50 kn za svaku evidentiranu pčelinju zajednicu (maksimalni iznos povrata bez PDV-a).

Ekološki pčelari prilažu važeću potvrđnicu (certifikat) za tekuću godinu

Potpota se može ostvariti na četiri načina, a u svakom od primjera koji navodimo VMP je obvezan:

1. samo za kupnju VMP-a (kompletan iznos koji pripada pčelaru koristi se za kupnju lijeka)
2. za kupnju VMP-a i kiselina u omjeru 50 : 50 (obavezno 50% za VMP, a 50% za kupnju kiselina) - Novost je mogućnost ostvarivanja potpora za kupnju kiselina (mravlje, mliječne, oksalne i octene).
3. za kupnju VMP-a i konzumnog šećera u omjeru 50 : 50 (50% za VMP, a 50% za šećer)
4. za kupnju VMP-a, kiselina i šećera (50% za VMP, a 50% za kiselina i šećer).

Primjer: Pčelaru koji u Evidenciji pčelara i pčelinjaka ima upisano 100 zajednica pripada pravo na maksimalni iznos od 2.500 kuna potpore. (primjer je za konvencionalne pčelare)

Po navedenim kriterijima pčelar koristi:

1. ukupan iznos od 2.500 kuna za kupnju VMP-a
2. iznos od 1.250 kuna za kupnju VMP-a, a 1.250 kuna za kupnju kiselina
3. iznos od 1.250 kuna za kupnju VMP-a, a 1.250 kuna za kupnju šećera
4. iznos od 1.250 kuna za kupnju VMP-a, a 1.250 kuna za kupnju kiselina i šećera.

Napomena: Ako pčelar kupi VMP za manji iznos od onoga koji mu maksimalno pripada, onda ima umanjeno pravo na raspolaganje i za kupnju kiselina i/ili šećera.

Primjer: Ako pčelar kojemu pripada ukupan maksimalni iznos od 2.500 kuna potpora kupi VMP u vrijednosti od 2.000 kuna, povrat će mu biti 2.000 kuna.

Ako u drugom slučaju kupi VMP za 1.000 kuna, onda će moći kupiti kiselina ili šećera samo za 1.000 kuna.

Napominjemo da je povrat moguć u stopostotnom iznosu potpore prihvatljivog troška, stoga iskoristite ukupan iznos koji vam prema broju upisanih zajednica u Evidenciji pčelara pripada. PDV je neprihvatljiv trošak i za njega ne možete ostvariti povrat sredstava, već za neto iznos po predloženom računu.

OBAVEZNI PODACI NA RAČUNU (vrijedi za sve mjere):

1. podaci o prodavatelju
2. podaci o kupcu (ime, prezime, OIB)
3. jedino osoba koja je u Evidenciji pčelara i pčelinjaka može zatražiti povrat sredstava, tj. na nju mora glasiti račun.

Na originalu računa treba velikim tiskanim slovima upisati: **NPP2015** (što znači: Nacionalni pčelarski program 2015. godine). Nakon upisivanja te oznake račun treba fotokopirati. Jasno čitljivu kopiju računa uz ispunjeni zahtjev (obrazac za mjeru) treba poslati u Agenciju za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na adresu naznačenu na obrascu.

U slučaju plaćanja transakcijskim računom prilaže se originalan dokaz o plaćanju računa na kojem je naznačeno ime i prezime podnositelja zahtjeva, a u slučaju plaćanja internetskim bankarstvom potrebno je priložiti potvrdu banke o izvršenoj transakciji.

Za mjere Tehničke pomoći i selećeg pčelarstva u slučaju kada računi nisu pisani na službenom jeziku Republike Hrvatske podnositelj mora dostaviti službeni prijevod računa na hrvatski jezik.

Dvostruko financiranje u bilo kojoj od navedenih mjera izričito je zabranjeno (dobivanje potpora za isti račun iz nacionalnih i lokalnih mjera)!!!

AD 4) RACIONALIZACIJA TROŠKOVA SELEĆEG PČELARSTVA

Promjena u ovoj mjeri odnosi se na sljedeće: Seleći pčelari moraju biti označeni u Evidenciji pčelara i pčelinjaka da su seleći te moraju imati više od 30 zajednica da bi mogli koristiti ovu mjeru.

Pčelari koji imaju od više od 30, a manje od 300 pčelinjih zajednica upisanih u Evidenciji pčelara i pčelinjaka imaju mogućnost maksimalnog povrata do 25.000 kuna za ovu programsku mjeru (odnosi se na neto iznos).

Pčelari koji imaju upisano više od 300 pčelinjih zajednica u Evidenciji pčelara i pčelinjaka imaju mogućnost maksimalnog povrata do 50.000 kuna za ovu programsku mjeru (odnosi se na neto iznos).

Obveze koje se odnose na račune iste su kao i u prethodnoj točki.

AD 5) TEHNIČKA POMOĆ PČELARIMA

Promjene u ovoj mjeri su sljedeće:

1. Pčelarima koji imaju upisano manje od 30 pčelinjih zajednica u Evidenciji pčelara i pčelinjaka pripada maksimalni iznos povrata od 10.000 kuna po korisniku.

2. Pčelarima koji imaju upisano više od 30 pčelinjih zajednica u Evidenciji pčelara i pčelinjaka pripada maksimalni iznos povrata od 25.000 kuna po korisniku.
3. S popisa opreme biti će uklonjene satne osnove (ostaju one s eko certifikatom), staklena ambalaža i kavezići za matice.

Napomena: Za mjere Tehničke pomoći i Racionalizacije selećeg pčelarstva korisnicima se omogućuje povrat do 60 posto investicije prihvatljivog troška. U slučaju veće potražnje nego što je ukupan iznos predviđen za tu mjeru, dolazi do proporcionalnog umanjenja svim korisnicima u toj mjeri.

Minimalni iznos povrata po korisniku iznosi 1.000,00 kuna

Pčelar je dužan čuvati kompletnu dokumentaciju koju šalje u Agenciju za plaćanja u poljoprivredi 5 godina.

mr. sc. Nenad Strižak,
pčelar - 40 godina
aktivnog članstva u
HPS-u

KOLUMNA

Očistimo snijeg ispred vlastite kuće

Događanja s početka veljače zahvalna su za pisanje kolumne. Cijela bi se mogla posvetiti proslavi šezdesete obljetnice djelovanja Hrvatskoga pčelarskog saveza ili 11. Međunarodnome pčelarskom sajmu u Gudovcu, ali pisati o sajmu i ponavljati iz godine u godinu poznate nedostatke nema smisla. Jednako je tako upitno pisati o obljetnici bez komentara o propustima učinjenima iz subjektivnih (organizacijska pitanja) i objektivnih razloga (vremenske neprilike), a da pritom nema jasne razgraničenosti između subjektivnoga i objektivnoga: koliko zapravo snijeg i loše vremenske prilike stvaraju zapuhe na jednu ili drugu stranu. U takvim je situacijama najbolje najprije očistiti snijeg ispred vlastite kuće.

Svojedobno je u Hrvatskome pčelarskom savezu zaposlena djelatnica radi prezentiranja rada saveza u javnosti, izrade reportaža s pčelarskih događanja i pčelinjaka, prijevoda zanimljivih članaka iz drugih časopisa te ostalih poslova iz informativne i publicističke djelatnosti važnih za kvalitetniji rad HPS-a. I funkcioniralo je to nekoliko godina, sve dok gospođa Ivana Berg-Divald nije napustila HPS, a njezinim je odlaskom nastala potreba preraspodjele zadataka ili urednikova dodatnog angažmana.

Dio članstva navodi razloge zašto je u posljednje vrijeme nezadovoljan tekstovima objavljenima u časopisu. Nije lako izbalansirati sadržaj časopisa po svim područjima pčelarstva, a ni prema čitateljskom profilu članstva. Međutim, jako se brzo uočava sužen popis suradnika spremnih za pisanje članaka. Iskusniji čitatelji lako uočavaju članke koji primarno nisu namijenjeni širokom krugu čitatelja „Hrvatske pčele“, kada nekoliko stranica teksta valja komprimirati na jednu stranicu,

ili kada pisac primjerice obradi sve segmente zahtjevnoga „kuhanja“, a onda izostavi ono najvažnije – recept! Kada uredniku zaškripi u količini kvalitetnih radova, tada je prisiljen popuniti broj raznim događanjima po drugama, najčešće manifestacijskog tipa. Članovi Hrvatskoga pčelarskog saveza opravdano su nezadovoljni i kada u njihovu časopisu nema vijesti o radu Upravnog odbora i njihovih predstavnika u Upravnom odboru. Zašto postoje zapisnici ako se ne objavljuju? Kako ćemo prosuđivati o radu svojih predstavnika ako ne znamo kako se tko opredjeljuje u konkretnim situacijama? Časopis ne čini samo urednik – tu su i Uredništvo i Izdavački savjet. Što ta tijela mogu napisati o svom radu i objaviti u časopisu? Danas je HPS u vrlo povoljnoj financijskoj situaciji i ima više zaposlenih djelatnika nego prije desetak godina, iako valja istaknuti da se obavlja i više zadataka. A sve to nije palo s neba! Međutim, prihvatljivost časopisa članstvu ne smije biti upitna; urednik mora obavljati isključivo poslove oko časopisa i izdavačke djelatnosti saveza. Nije potrebno da, kao početkom devedesetih godina, urednik obavlja i dio drugih zadataka.

Na proslavi obljetnice Hrvatskoga pčelarskog saveza gospodin predsjednik Vladimir Bilek vrlo je jasnim riječima upozorio na važnost održavanja postojećeg jedinstva HPS-a kao jamstva daljnjeg napretka pčelara i pčelarstva. Tu se nema što dodati, već samo i dalje podržavati, a nedostatke bolje da popravljamo sami nego da dopustimo intervencije „majstorima“ koji će nas znati razmontirati, ali potom ne i sastaviti.

Uvjeran sam da sve to itekako zanima članove Hrvatskoga pčelarskog saveza, odnosno čitatelje „Hrvatske pčele“.

Radovi na pčelinjaku tijekom ožujka

Razvojem zajednice i povećanjem broja pčela u košnici nužno je zajednicu proširiti i dati joj prostora. Ne postoji određeni datum ili razdoblje kada se to treba učiniti, na pčelaru je da prosudi kada se u košnici stvorio „višak“ pčela, ali nikako ne prije kraja ožujka ili početka travnja. Zajednice proširujemo tako da dodajemo drugi plodišni nastavak, koji postavljamo iznad prvoga ili, ako se zajednica nalazi u dva nastavka, prevješanjem okvira. Sada možemo dodavati i satnu osnovu, uz uvjet da je zajednica jaka (da ima šest-sedam okvira legla), a unos peluda mora biti dobar i konstantno se mora prihranjivati pogačom ili sirupom. U ovom se razdoblju satna osnova postavlja između krajnjeg okvira s leglom i okvira s peludom.

Ožujak je prvi mjesec proljeća, dani postaju duži i počinje cvjetati sve veći broj medonosnog bilja koje pčelama pruža svježiji nektar i pelud. Iako su pčele još uvijek u klupku, aktivnost pčelinje zajednice sve se više povećava.

Ako u veljači zbog nepovoljnih vremenskih prilika nije bilo mogućnosti da obavimo takozvani brzi pregled, sada je, početkom ožujka, pravo vrijeme za to. Brzi nam pregled služi za zbrajanje zimskih gubitaka i planiranje nadolazeće sezone te za dodavanje šećerne pogače zajednicama čije je klupko „isplivalo“ na satonoše (što je ujedno i jedan od znakova pomanjkanja hrane u košnici). Ovo je i pravo vrijeme za postavljanje pojilica ako to već niste uradili.

Gubici od pet do deset posto su zadovoljavajući, a sve više od toga može se spriječiti edukacijom i pažljivim radom. Košnice koje su tijekom zime ostale bez pčela nužno je ukloniti ili im zatvoriti leto kako u njih ne bi ulazile pčele iz drugih košnica, odnosno kako bismo spriječili moguće zaraze i grabež.

Radovi na pčelinjaku koje je potrebno obaviti u ožujku podrazumijevaju:

- prvi proljetni pregled svih zajednica i definiranje jačine pčelinje zajednice, količine hrane, zdravstvenog stanja, kvalitete matice, količine legla i kvalitete saća
- čišćenje podnice ako to nismo obavili u veljači
- spajanje slabe zajednice
- liječenje bolesne zajednice
- kontroliranje invadiranosti varoom
- poticajno prihranjivanje
- uređivanje higijenskog pojilišta
- užičavanje okvira.

Prvi proljetni detaljni pregled jedan je od najvažnijih pčelarskih poslova u ožujku. Na osnovi tog pregleda planiramo proizvodnju i sljedeće radove na pčelinjaku.

Pregled obavljamo prvoga sunčanoga dana bez vjetera, kada je temperatura zraka viša od 15 °C. Pri ruci je potrebno imati bilježnicu i olovku jer bez zapisivanja i vođenja evidencije nema temeljitosti u provedbi bilo kojeg pregleda.

PRVI PREGLED LEGLA, FOTO: A. VUKUŠIĆ

Jačina pčelinje zajednice određuje se po broju okvira prekrivenih pčelama. Jake pčelinje zajednice imaju između osam i deset okvira zaposjednutih pčelama i po četiri-pet okvira s leglom. Slabe zajednice imaju dva-tri okvira zaposjednuta pčelama i nužno ih je spojiti s jačima, naravno, uz uvjet da je zajednica zdrava. Srednje jakim zajednicama, onima s pet-šest okvira zaposjednutih pčelama, poželjno je smanjiti prostor radi čuvanja temperature u košnici.

U pčelinjoj zajednici u svako doba mora biti između osam i deset kilograma kvalitetnog meda i dva-tri okvira s dobro očuvanim peludom jer zalihe hrane predstavljaju limitirajući čimbenik u razvoju zajednice sve dok nema znatnijeg unosa nektara i peluda. Pregledom utvrđujemo prisutnost bolesti u zajednici. Nozemozu lako uočavamo jer su okviri više ili manje uprljani pčelinjim izmetom. Valja razlikovati nozemozu od običnog proljeva koji je posljedica medljikovca ili ukiseljenog meda u košnici, a pčele duže razdoblje nisu išle na pročišni let.

Kvalitetu matice utvrđujemo pregledom legla, a ujedno utvrđujemo i eventualnu prisutnost američke gnjiiloće. Ako legla ima u svim stadijima i ono je zaleženo u neprekinutim kompaktnim plohamo, to nam govori da je riječ o kvalitetnoj matici. Ako je leglo s mnogo praznih stanica, možemo posumnjati da je u košnici loša matica (stara matica) ili da je prisutna američka gnjiiloća. Američku gnjiiloću prepoznavamo po uginuloj ličinki ispod poklopca koja se pretvorila u smeđu rastezljivu masu, a poklopci su naborani, pomalo uvučeni, poneki i izbušeni.

Ako je matica loša, tu je zajednicu nužno spojiti s jačom zajednicom preko novinskog papira (naravno, uz uvjet da je zajednica zdrava), uz prethodno uklanjanje loše matice. Na jaču zajednicu preko cijele površine nastavka postavimo novinski papir izbušen sitnim rupicama da ga pčele lakše progrizu, a zatim stavimo nastavak slabije zajednice. Nakon nekoliko dana izvadimo ostatke papira i „sredimo” zajednicu. Nikad ne spajamo dvije slabe zajednice jer postoji mogućnost da nijedna matica nije dobra. U pravilu spajanje treba obaviti predvečer.

Ako nema legla, treba vidjeti je li u pitanju bezmatak ili je matica u košnici nesposobna nesti jaja. Bez matak pripremimo za spajanje ili dodavanje matice, a nesposobnu maticu uklonimo. Ako nađemo samo izbočeno trutovsko leglo uz nazočnost matice, znači da je matica trutuša, stoga je treba ukloniti i pčele pripojiti susjednoj jačoj zajednici.

Tijekom ožujka je potrebno dijagnosticirati invadirano varoom kako bismo znali trebamo li suzbijati varoovu ili ne. Prvi temeljiti pregled koristimo i za zamjenu staroga crnog saća u košnici.

Bez obzira na zalihe meda, u ovom razdoblju zajednicu moramo poticajno prihranjivati kako bi se brže razvila. Dodavanje šećerne pogače najpraktičnije je rješenje koje osigurava hranu tijekom hladnih dana. Pogačom se matica potiče na povećano zalijeganje. Kada nastupe topliji dani i noćne temperature iznad 10 °C, može se upotrebljavati i sirup. Pogači ili sirupu učinkovito je dodati pet posto svježega pekarškoga kvasca i vitaminske pripravke.

Uz prihranu šećernom pogačom i sirupom postoje i drugi načini poticanja razvoja. Otklapanje dijela poklopljenog meda na okvirima do legla dobar je način poticanja razvoja prirodnom hranom, a ujedno se oslobađa i prostor za širenje legla. Ovaj postupak nije praktičan na pčelinjacima s više zajednica jer nepažnjom možemo prouzročiti grabež.

Za pčelare s većim brojem košnica koristan je postupak okretanja plodišnog nastavka za 180°. U normalnom je rasporedu leglo smješteno u prednjoj zoni do leta, a kada rotiramo nastavak, pčele počinju prebacivati med, što doživljavaju kao unos hrane, a to uvijek stimulira razvoj.

PRIHRANA SE MOŽE VRŠITI I ŠEĆERNOM POGAČOM, FOTO: D. JURJIŠIĆ

VAŽAN JE UNOS PRVOG PELUDA, FOTO: A. VUKUŠIĆ

Ako imate zajednicu bez hrane, pogača nije dovoljna. Tada pomaže dodavanje pokojeg medno-peludnog okvira iz pričuve. No ako ga nemate, količinu hrane trebate povećati večernjom prihranom šećernim sirupom (omjer šećera i vode 2 : 1).

Razvojem zajednice i povećanjem broja pčela u košnici nužno je zajednicu proširiti i dati joj prostora. Ne postoji određeni datum ili razdoblje kada se to treba učiniti, na pčelaru je da prosudi kada se u košnici stvorio „višak” pčela, ali nikako ne prije kraja ožujka ili početka travnja. Zajednice proširujemo tako da dodajemo drugi plodišni nastavak, koji postavljamo iznad prvoga ili, ako se zajednica nalazi u dva nastavka, prevješanjem okvira. Sada možemo dodavati i satnu osnovu, uz uvjet da je zajednica jaka (da ima šest-sedam okvira legla), a unos peluda mora biti dobar i konstantno se mora prihranjivati pogačom ili sirupom. U ovom se razdoblju satna osnova postavlja između krajnjeg okvira s leglom i okvira s peludom.

Dodatak pogače, ali i unos svježeg peluda, zahtijevaju izrazitu potrošnju vode, pa je nužno blizu košnice postaviti higijenske pojilice. Najbolje je upotrijebiti staklenke veće zapremine na čiji otvor stavimo tkaninu i okrenemo ih prema dolje. Pojilice postavljamo na osunčanome mjestu zaštićenom od vjetra.

Pored navedenih radova na pčelinjaku, obavljamo i poslove u radionici, ponajprije učičavanje okvira i utapanje satne osnove jer u sljedećem mjesecu za to neće biti vremena.

Pojilice za pčele

Bilo kakvu kantu s vodom na čijoj površini pluta drvena letvica ili stiropor s rupama pčele brzo odaberu kao sjajno pojilište. Na nesreću, na takvim ih pojilicama ne možemo spriječiti da defeciraju i šire eventualnu zarazu na sve vodonoše, i upravo je to glavni nedostatak takvih pojilišta. Osim toga, ako je pčelinjak na osami, takva voda ljeti dobro dođe i divljim životinjama, koje popiju vodu ili prevnu kantu tražeći još. Takve „otvorene“ pojilice u sušnim danima brže ishlape, a i prije se napune lišćem i prašinom. Ipak, ako u blizini postoji manje higijenski izvor vode i ovakav je način dobar za prijelazni period u kojem se pčele navikavaju na novo mjesto s vodom.

Ako na prvi pogled ova tema ne izgleda jako važna, oni koji promišljaju o interakcijama između pčela i prirode znaju da je upravo suprotno. Pčelinje potrebe za vodom različite su ovisno o godišnjem dobu i fazi razvoja njihove zajednice. Voda je potrebna za hranjenje legla, za održavanje klime u košnici i, neizravno, za konzumiranje šećernih poagača.

Starija literatura spominje da dio kondenzirane vlage u unutrašnjosti košnice služi pčelama kao izvor vode za hranjenje prvog legla. Osobno smatram da od vlage nastale ubrzanim metabolizmom u rano proljeće pčele mogu imati više štete nego što je eventualna korist od nastalog kondenzata. Naime, hladnoća se lakše podnosi u suhom okruženju. Pored toga, vlažna okolina pogoduje rastu plijesni, koja se nerijetko može naći na krajnjim okvirima koji se nalaze na „hladnoj“ strani košnice. Ako je slušati prirodu, vlaga iz meda trebala bi biti uglavnom dovoljna do dolaska prvih toplijih dana koji omogućuju pčelama izlijetanje.

Ipak, s povećanjem legla i potreba za vodom postaje znatna i bilo bi šteta tako važnu, a jeftinu komponentu razvoja pčelinje zajednice ne osigurati blizu košnice. Naime, za svaki let pčela treba u mednom želucu ponijeti nešto zaliha kako bi se mogla vratiti, pa neka to čini za skupljanje hrane, a ne za let do udaljenog izvora vode.

POJILICA – INDIKATOR NOVOG, FOTO: BORIS BUČAR

Prva pojava pčela na pojilici odličan je pokazatelj da je krenulo prvo leglo. Ove sam godine prvi put primijetio veliku gužvu, gdje se tražilo „mjesto više“, 17. siječnja. Tako pojilica postaje i koristan indikator događanja u košnici. Usto ponovni dolazak na pojilicu govori i da su pčele zapamtile „staro“ mjesto s vodom jer bi ih u suprotnom trebalo naviknuti na novo mjesto, o čemu ću nešto kasnije.

NAČIN POJENJA

Prema pristupu vodi za pčele, nas pčelare možemo podijeliti na one koji:

- ne mare za vodu potrebnu pčelama
- osiguravaju uobičajene (nehigijenske) pojilice
- osiguravaju higijenske pojilice.

Ovi prvi mogu imati sreću da im u blizini postoji potocić ili rječica. No pritom postoji određeni rizik za pčele koje se nalaze u naseljenom prostoru bez kanalizacijske mreže, gdje su otvoreni ispusti septičkih jama. Pčele privlači voda bogata mineralima, čime obiluju takvi ispusti. U tom slučaju postoji rizik da se s vodom u košnicu unose i teški metali, kemikalije iz proizvoda za ljudsku higijenu, ali i antibiotici, hormoni, lijekovi i tko zna kakvi sve ne toksini. Ironično, humani fekalni mikroorganizmi u tom slučaju ne izgledaju problematično jer zapravo nemaju šanse preživjeti u pčelinjim proizvodima koji imaju sasvim drugačije fizikalno-kemijske karakteristike od onih u kojima se izvorno nalaze, pa ubrzo gube bitku s prirodnim mikroorganizmima „specijaliziranima“ za život u pčelinjim proizvodima.

To je i razlog zašto ne treba dramatično gledati na pčele koje se nađu na gnojnicama u blizini štala (kраве valjda još uvijek ne šamponiramo). Pčele onamo odlaze radi obilja minerala.

U prilog potrebe za mineralima ide i nakupljanje pčela na pješćanim i zemljanim površinama koje su tijekom zime bile zasipavane solju (rubovi cesta, parkirališta i sl.). Nažalost, na tim se mjestima može naći i mnogo mrtvih pčela jer je visoka koncentracija soli toksična za pčele.

PČELINJA KANDŽICA, FOTO: CYRIL FRÉSILLON, CENTRE NATIONAL DE LA RECHERCHE SCIENTIFIQUE

Pčele osjetilo okusa imaju u antenama i na vršcima nogu, a na Sveučilištu u Toulouseu u Francuskoj utvrdili su da pčele nogama jače osjećaju slano nego slatko (www.livescience.com).

Stoga u slučaju blizine ispusta septičkih jama preporučujem uspostavljanje kvalitetnijeg izvora vode. To uglavnom nije lako jer su pčele već naviknute na postojeći i stalni izvor mineralima bogate vode, ali smatram da se isplati potruditi.

OBIČNE ILI HIGIJENSKE POJILICE

Svakome brzo postane jasno da pčele više vole mlaku, ustajalu, pomalo sluzavu („glenavu“) vodu s okusom zemlje. Vole onu u lokvicama, koja lagano curi kroz trulo lišće ili se nalazi među oblucima šljunka, u odbačenom poklopcu ili automobilskoj gumi. To je razlog zašto pčele nerado dolaze na higijenske pojilice ako imaju mogućnost izbora.

Bilo kakvu kantu s vodom na čijoj površini pluta drvena letvica ili stiropor s rupama pčele brzo oda-

NEHIGIJENSKA POJILICA, FOTO: BORIS BUČAR

beru kao sjajno pojilište. Na nesreću, na takvim ih pojilicama ne možemo spriječiti da defeciraju i šire eventualnu zarazu na sve vodonoše, i upravo je to glavni nedostatak takvih pojilišta. Osim toga, ako je pčelinjak na osami, takva voda ljeti dobro dođe i divljim životinjama, koje popiju vodu ili prevrnu kantu tražeći još. Takve „otvorene“ pojilice u sušnim danima brže ishlape, a i prije se napune lišćem i prašinom. Ipak, ako u blizini postoji manje higijenski izvor vode i ovakav je način dobar za prijelazni period u kojem se pčele navikavaju na novo mjesto s vodom.

Bolji prijelazni oblik mogu biti preokrenute boce na starom tanjuru. Pčele ih rado posjećuju, ali ipak mogu defecirati po vodi, iako to rade manje ako je promjer ruba preokrenutog tanjura što sličniji promjeru ruba boce.

Sprečavanje defekacije u vodu za piće osiguravaju takozvane higijenske pojilice. Može ih se kupiti u trgovinama pčelarskom opremom ili naručiti po više ili manje prihvatljivim cijenama, a za one kućne izrade mogu poslužiti staklene posude volumena tri ili pet litara zatvorene tkaninom (čistom kuhinjskom krpom) koja je pričvršćena gumicom za grlo boce. Tada se boca okrene naopačke i nakon što dio vode iscure, podtlak drži ostatak u boci. Krpu treba redovito mijenjati, već kako se zaprlja.

Za udaljene pčelinjake potrebni su veći volumeni, pa su pčelari smislili vrlo praktične načine kako dugotrajno osigurati pčelama vodu, i eto prilike da svoje ideje podijele s nama.

Često su to plastične kante, koje bi trebale biti nove jer ako su bile upotrijebljene za boju, pčele će se teže naviknuti na njih. Plastika katkad ima loš miris, koji osjeti i čovjek, pa bi možda za tu svrhu bile zgodnije posude koje su korištene u automatima za vodu i volumena su oko dvadeset litara (galoni) ili stakleni „demižoni“.

PRIVIKAVANJE

Bilo bi dobro da novo mjesto za pojilište odaberu pčele. Vole da je na osunčanome mjestu, ali ne za najveće žege. S obzirom na to da su pčele bića

POJILICA S TANJUROM, FOTO: BORIS BUČAR

PČELE NA HIGIJENSKIM POJILICAMA

koja osjećaju električni naboj i magnetizam, neka im mjesta neće odgovarati, pa katkad treba više strpljenja.

Ako se upotrebljava voda iz vodovodne mreže, neka bude barem odstajala, ako ne i prokuhana, kako bi se dio klora odstranio. Primijetio sam da na tek natočenu vodu iz vodovodne mreže pčele ne vole ići jer se za nju znade reći da je mrtva i deenergizirana. Stoga je bolje ako možete upotrijebiti pitku izvorsku vodu.

Za privikavanje, u posudu od tri litre dodajem jednu do dvije jušne žlice šećera. Sljedeće punjenje količinu šećera prepolovim, a dalje dodajem kuhinjsku (morsku) sol u koncentraciji do 0.4 posto (4 g/L); više od 0.5 posto je štetno (Horr, 1998.). Ta je koncentracija soli nama ljudima bljutavo slana. Nakon što se pčele naviknu na mjesto s vodom, sol dodajem povremeno.

Vitamin C osjetljiv je na svjetlo i raspada se, pa ga ne dodajem (Dupertuis i dr., 2005.), a u vodu ne dodajem ni pripravke na bazi joda i kalijeva jodida, kao ni dezinfekcijske pripravke na bazi klora.

U rano proljeće kada su noći hladne, a voda se smrzava, pojilice punim do dvije trećine volumena kako ne bi pucale.

TIJEKOM GODINE

Bilo bi odlično da voda iz pojilice bude dostupna pčelama tijekom cijele godine jer zbog njezina nedostatka pčele gube vrijeme i energiju u potrazi za novim izvorom vode. Pojilica je tijekom godine zgodan pokazatelj kada paša zamede. Tada pčele veći dio vode dobiju iz nektara, pa se znatno smanji posjećivanje pojilišta.

Dok isparava, voda oduzima toplinu okolišu i na taj je način pčele koriste za hlađenje. U sušnim ljetnim danima to je vrlo važno; na suncokretovoj paši, gdje je veći broj selećih pčelinjaka, pčele mogu potrošiti i dvadeset litara vode za manje od desetak minuta.

Podsjećam i na istraživanja Vincenca Girolamija sa Sveučilišta u Padovi (www.pcela.hr), koji je pokazao da transpiracijom iz listova kukuruza nastaju kapljice slične rosi koje pčele (i drugi kukci) sakupljaju u jutarnjim satima prije nego što ih sunce posuši. Ako je sjeme kukuruza bilo tretirano nekim od neonicotinoida (Gaucho, Poncho), transpiracijske će kapljice biti toliko otrovne da će pčela umrijeti u roku od dvije do deset minuta nakon što popije kapljicu. Ako je samo kušala kapljicu, smrt će nastupiti u vremenu od 20 do 40 minuta. Na internet-skoj stranici <http://firenze.repubblica.it/multimedia/home/4468701?ref=rephpsp4> još se uvijek nalazi kratki dvominutni film koji prikazuje smrt pčele nakon što je popila tekućinu s vrha lista tretiranoga kukuruza. Isplati ga se pogledati.

Stoga i navedeno smatram još jednim dobrim razlogom za osiguravanje kvalitetne pojilice u blizini pčelinjaka.

U cjelogodišnjoj higijenskoj „slagalici” dobro će doći i pčelareve čiste ruke i pribor, pa kanistar s čistom vodom i sapun neka budu standardna oprema na pčelinjaku.

I na kraju molim pčelare da ne hrane pčele pomoću pojilice za vodu. Takav način, osim grabeži, može izazvati i prijenos zaraze na druge pčelinjake. U vremenu ekspanzije pčelinjaka i pčelinjih bolesti sve smo bliže jedni drugima i teško je reći u kolikom su broju na pojilici prisutne i „tuđe” pčele. Napokon, dovoljno je pogledati Googleovu internetsku kartu i obilježiti krug promjera primjerice tri kilometra. Vjerujem da nijedan pčelar ne želi takvu „pašu” za svoje pčele.

LITERATURA:

Horr, B. (1998): Salt – An important dietary supplement in honey bee nutrition. *American Bee Journal*: 662 <http://www.livescience.com/43103-bees-taste-with-feet.html>
http://www.pcela.hr/index.php?option=com_content&task=view&id=299
 Dupertuis, Y.; Ramseyer, S.; Fathi, M.; Pichard, C. (2005): Assessment of Ascorbic Acid Stability in Different Multilayered Parenteral Nutrition Bags: Critical Influence of the Bag Wall Material. *Journal of parenteral and enteral nutrition*; 29:125-130

Bruno Mavrinac, Jadranovo

Zaštita košnica električnim pastirom

Nema nevažnog elementa u sustavu zaštite pčela od medvjeda (pastir, napajanje – akumulator, ograda, uzemljenje). Možemo imati odličan, snažan pastir koji ima „više džula”, ali on troši dosta struje. Upotrijebimo tako za napajanje akumulator velikoga kapaciteta, primjerice 110 Ah od nekog kamiona, i uvjereni smo da bi akumulator trebao trajati još koju godinu, a kad za tjedan-dva dođemo u kontrolu pčelinjaka, dočeka nas razočaranje. U najboljem slučaju pastir nam ne radi. A ako nemamo sreće, dočekaju nas razbacane košnice i okviri.

Živim u Hrvatskom primorju, u kraju u kojem je gotovo nezamislivo pčelariti a da nam košnice nisu zaštićene od medvjeda električnim pastirom i dobro napravljenom ogradom oko pčelinjaka. I sam sam doživio da mi je medvjed, davne 1987. godine, uništio trinaest košnica, koje su bile na paši lipe u blizini Gornjeg Jelenja (Oštrovica). Tužan je to i bolan osjećaj koji pamtim cijeli život ponavljajući: „Da smo imali električni pastir, ne bi nam se to dogodilo”. Otad izrađujem i popravljam električne pastire, stoga bih svojim iskustvom htio dati prilog i savjet kolegama pčelarima.

Nema nevažnog elementa u sustavu zaštite pčela od medvjeda (pastir, napajanje – akumulator, ograda, uzemljenje). Možemo imati odličan, snažan pastir koji ima „više džula”, ali on troši dosta struje. Upotrijebimo tako za napajanje akumulator velikoga kapaciteta, primjerice 110 Ah od nekog kamiona, i uvjereni smo da bi akumulator trebao trajati još koju godinu, a kad za tjedan-dva dođemo u kontrolu pčelinjaka, dočeka nas razočaranje. U najboljem slučaju pastir nam ne radi. A ako nemamo sreće, dočekaju nas razbacane košnice i okviri.

OKVIR „OČIŠĆEN” OD MEDA

Može se dogoditi i da je sve u redu i da pastir radi, ali kad dođemo na pčelinjak, zatekne nas neugodna slika: razbacani nastavci s otiscima kandži „stručnjaka” za takav posao, a sve zbog ograde, koja ima samo dvije paralelne žice na izolatorima.

Naime, medvjed nikad ne ide silom na ogradu, to jest na pčele. Inteligentna je to životinja i osjeti da je pastir uključen, stoga kopa rupu ispod žice koja je pod visokim naponom, provlači se ispod nje, ulazi među košnice i odabire u pravilu najtežu košnicu, onu punu meda. Da, i sami se pitamo kako je odabrao baš najtežu.

MJESTO GDJE JE MEDVJED ISKOPAO RUPU (BILA JE DUBOKA VIŠE OD 60 CENTIMETARA)

Medvjed je navratio i sljedeću večer. Navraćao je sve dok mu nismo priredili ispravnu ogradu, a prijatelj pčelar u međuvremenu je ostao bez šest košnica.

ISPRAVNO POSTAVLJENA OGRADA I TRAG PONOVRNOG ULAZA

Nakon što je oграда postavljena kako treba, dolazio je više puta, ali više nije dirao ni ogradu ni pčele.

OGRADA

No vratimo se na električnu ogradu, odnosno kako bi je trebalo napraviti. Drvene, željezne ili slične stupove, visine od 100 do 120 centimetara, najprije adekvatno zaštitimo od atmosferskih utjecaja, a potom ih ukopamo na dubinu od 30 do 50 centimetara. Razmak između stupova ne bi trebao prelaziti tri metra. Pčelari nerijetko umjesto stupova upotrebljavaju stabla. No ona se nižu za jačih vjetrova, pri čemu dolazi do istezanja žice i trljanja užeta koje je provučeno kroz izolatore te s vremenom dolazi do pucanja tankih niti žice, pa i do potpunog prekida vodiča, što nije dobro.

Na visini od 30 i 50 centimetara od zemlje postavljamo izolatore kroz koje provlačimo PVC užu koje u sebi ima više nehrđajućih žica. Osobno upotrebljavam užu fi od šest milimetara, sa šest nehrđajućih žica, ne samo zbog čvrstoće istezanja, koja u ovom slučaju iznosi 350 kilograma, već i zbog dugotrajnosti, a i daleko je bolje od „vrpce” širine dva-tri centimetra. Tanko PVC užu čvrstoće od 50 do 100 kilograma ne preporučujem za ogradu koja bi trebala zaustaviti medvjeda.

Ovo užu ne smije dodirivati ništa osim izolatora. Travu i raslinje koje raste ispod ograde potrebno je redovito kositi i održavati da ne dodiruju užu. Treba paziti i da užu ne dodiruju grane drveća. Ako se to događa, oграда će na mjestu dodira probijati i iskriti, a pri suhom vremenu može doći i do požara.

IZOLATORA IMA RAZNIH VRSTA, OVISNO O TOME JESU LI NAMIJENJENI DRVENIM ILI ŽELJEZNYM STUPOVIMA

Vrlo je važno da uz prije spomenuto užu na visini od 10 te 50 centimetara od zemlje provučemo neizoliranu, „golu” žicu. Za to obično upotrebljavam pocinčanu žicu debljine jedan milimetar, koja se može kupiti u svakoj većoj željeznariji. Žica može biti i aluminijska, od staroga dalekovoda ili žica od varenja... Nju samo obavijemo oko stupa i ne stavljamo na izolator. Ovu žicu bilo gdje spojimo na klemu pastira „uzemljenje” i s uzemljenjem. Na stacionarnim pčelinjacima na visini od 70 centimetara od zemlje možemo postaviti i treću „golu” žicu, no ona nije nužna jer medvjed nikad ne preskače ogradu.

Uzemljenje je poželjno, stoga treba ukopati pocinčanu vrpču dužine najmanje pet metara na dubinu od minimalno 50 centimetara. Naravno, ako je to moguće, a u Hrvatskom je primorju, s obzirom na kamenito tlo s malo zemlje, to gotovo neizvedivo.

UZEMLJENJE (KOJE JE POŽELJNO) KOD OVAKVE OGRADE MOŽE BITI I MANJE KVALITETNO JER MEDVJED „DOBIJE” IZRAVAN ŠOK DODIROM UŽETA I GOLE ŽICE

Za seleće pčelare imam gotove stupiće od armiranog željeza koji su obojeni ili pocinčani i imaju izolatore. Oni na sebi imaju oznaku gdje se veže gola žica, a gdje izolatori, a sama je montaža ove ograde vrlo jednostavna i brza.

Rad pastira jednostavno možemo provjeriti tako da komad žice držimo fiksno na „goloj” žici te da je približimo užetu i u jednom trenutku vidimo iskrnu koja preskače s užeta na približenu žicu. Postoji i „tester” rada pastira, koji je prikazan na slici.

ELEKTRIČNI PASTIR

Električni su pastiri generatori impulsa duljine 25 – 100 μ s i, ako su ispravno izvedeni, nisu opasni za ljude i životinje. Uz dobro postavljenu ogradu štite košnice od medvjeda i drugih životinja, što im i jest namjena.

Nikako ne smijemo ogradu spajati na napon iz utičnice (220 V) jer to može biti smrtonosno i za ljude i za životinje.

Prilikom kupnje električnog pastira potrebno je obratiti pozornost na podatak o energiji impulsa: uređaji manje snage (0,15 – 0,5 J) ne dolaze u obzir za zaštitu od medvjeda, nešto su jači uređaji srednje snage (0,5 – 2 J), dok se ostali smatraju uređajima velike snage (više od 2 J). Već sam spomenuo da je snažniji pastir ujedno i veći potrošač energije. Stoga je dobro pravilno instalirati ogradu jer tako možemo uzeti pastir nešto slabije snage, ali i niže cijene. Najnižim prihvatljivim impulsnim naponom na ogradi smatra se 2000 V, poželjno bi bilo oko 3000 V, dok napon praznog hoda ne bi trebao biti veći od 10 000 V.

Više je vrsta pastira, ovisno o napajanju baterijom (9 V / 12 V ili 220 V, kada nam je pčelinjak u blizini kuće, što je doduše rijetkost), zatim o snazi, što pak ovisi o duljini ograde, te o visokonaponskom elementu (VN transformatoru, kod nekih je samogradnji upotrijebljena bobina iz automobila) i slično.

Svaki moj pastir na jednoj strani ima priključke s leprir-maticama za visoki napon i uzemljenje te indikaciju visokog napona na ogradi.

Na strani napajanja pastira nalazi se prekidač za uključenje i isključenje rada i indikaciju stanja napona baterije, štikaljke s kabelom koji vodi do baterije i utičnica za vanjski ispravljač (adapter) za eventualno napajanje s „gradske mreže” (220 V).

STRANA VISOKOG NAPONA

STRANA NAPAJANJA

BATERIJA

Često je pitanje koju bateriju upotrebljavati za napajanje pastira – najbolje istu onakvu kakvu imate u svojem automobilu. Prednost istog tipa i kapaciteta akumulatora je praktična jer prilikom obilaska pčelinjaka i kontrole napona na njemu možemo ih zamijeniti, a i sigurni smo da će nam pastir ispravno raditi i sa zamijenjenim akumulatorom.

Kontrola napona vrlo je važna za dugotrajnost i ispravnost akumulatora, pri čemu napon ne smije biti niži od 10,6 V (kod olovnog akumulatora) jer može doći do trajnog oštećenja i nemogućnosti njegova ponovnog punjenja, čime dolazimo i do većeg troška za nabavu novoga. Pastir na navedenom naponu radi normalno, a kada nam prestane raditi, prekasno je za spas olovnog akumulatora.

Ako na pastiru nemate indikator sniženog napona, moja je preporuka da ga ugradite ili spojite voltmetar, što nije velika investicija.

Najbolje je rješenje na akumulator pastira priključiti regulator sa solarnim panelom. Takva će se investicija višestruko isplatiti. Moj susjed pčelar na solarnom napajanju osim pastira ima spojeno i svjetlo u baraci, motor vrcaljke, radiouređaj, a katkad uz njega i zapjeva.

Nikako ne preporučujem upotrebu „suhe” baterije od 9 V jer kad njezin napon padne na 8 V ili 7 V, pa i niže, pastir radi, ali kako – s manjom snagom, a to je dobro da nam čuva ovčice, ali ne i za eventualni medin posjet. Vrlo je jednostavna preinaka pastira koji je predviđen da radi s baterijom od 9 V na akumulator od 12 V.

Za sve eventualne nejasnoće ili pitanja u vezi ove teme slobodno mi se obratite na e-adresu:

bruno.mavrinac@gmail.com .

SOLARNI PANEL

Rane proljetne pčelinje paše i prvo leglo

Pčele radilice, koje su dotad mirovale, s pojavom legla postaju mnogo aktivnije. U pčela koje su u zimu ušle stare između 6 i 13 dana ostale su razvijene mliječne žlijezde i one počinju s hranjenjem ličinki. Tek kada se ovo počinje događati u pčelinjoj zajednici, pčele počinju s većom potrošnjom peluda i meda. Zato je vrlo važno da za dobar i normalan razvoj pčelinje zajednice na početku proljetnog razdoblja u košnici bude dovoljno zalih peluda i meda, a ne da do toga vremena pčelar svojim nepromišljenim radnjama upropasti pčelinje zajednice. Ako imamo dobro vrijeme i koliko-toliko pojačan i redovit unos peluda, ako je i potrebno prihraniti pčele, to možemo napraviti tek sada i to šećernim pogačama, a nikako ne sirupom.

Rane su pčelinje paše jako važne za razvoj pčelinje zajednice, posebice one koje daju mnogo peluda jer je on iznimno važan za sam razvoj legla. Mogu pčelari, a neki to i rade, trpati razne pogače i prerano probuditi pčelinju zajednicu, ali ako nema peluda u samoj košnici i njegova unosa izvana, sav je taj trud i posao uzaludan i radi se velika šteta pčelama, a posljedično i pčelarima. Loša je strana i to što vrijeme još uvijek može biti loše i nestabilno, to jest prisutni su hladnoća, mrazovi, vjetrovi i česte oborine, a sve to uzrokuje da pčele jednostavno ne mogu iskoristiti paše, stoga one propadnu.

Kada već govorimo o ranim cvjetnicama, krenimo redom.

LIJESKA

To je svima poznat grm s mnogo izdanaka koji raste po niskim šumama, šikarama i živicama. Ima velike nazubljene listove. Muški su cvjetovi rese, dok su ženski zbijeni u skupinama i gotovo nevidljivi. Lijeska još u jesen formira zametke resa, koji zimi miruju, a cvasti počinju čim se pojave topli dani. Za blagih zima lijeska počinje cvasti već u siječnju ili veljači, a za oštirih i dugih zima cvatnja kreće početkom ožujka. Ova biljka pčelama daje obilje prvoga dragocjenog peluda. Netko bi pomislio da je taj pelud nekvalitetan jer se lijeska oprasuje uz pomoć vjetrova, ali to nije tako, štoviše, lijeskov je pelud iznimno kvalite-

tan. Jedina je šteta to što je u vrijeme cvatnje lijeske vrijeme još uvijek nestabilno, s kišom, hladnoćom i vjetrom, tako da ova dragocjena paša najčešće nije u potpunosti iskorištena ili čak potpuno propadne.

VISIBABA

Kada su dani lijepi i sunčani, a u zavjetrinama još ponegdje ima snijega, mogu se zabijeljati visibabe. Te biljke prekrasnih bijelih cvjetica rastu u prozračnim hrastovim šumama, kao i u drugim nizinskim šumama, te na livadama uz rubove šuma. Cvjetovi su im bijele boje i malo vise, pa im otud i ime. Visibaba daje jako mnogo peluda i nektara. Iako u vrijeme kad visibaba cvjeta pčelinje zajednice tek ozbiljnije kreću s razvojem, ako vrijeme dopusti, to jest ako se „poklopi” nekoliko toplih dana, pčele će s visibabe donijeti osjetnu količinu peluda, a i nešto nektara. Cvatnja visibabe traje dva-tri tjedna. I ova paša najčešće propadne zbog nestabilnog i hladnog vremena.

DRIJEN

Riječ je o neuglednom drvetu koje ima mnogo sitnih grana. To je jedno od najtvrdih vrsta drveta, pa se još naziva i drvo čelik. Raste na brdovitim, pomalo ocjeditim, vapnenačkim i osunčanim stranama, posebice na Kordunu i u Lici, iako raste i drugdje, nerijetko i u parkovima kao ukrasni grm ili stablo. Može doživjeti i više od dvjesto godina. Prije listanja na sitnim mu granama izrastaju grudasti štitovi

LIJESKA, FOTO: D. ŠARAC

DRIJEN, FOTO: V. LESJAK

s mnogo žutih cvjetova. Kada procvate, zažute se cijeli bregovi. Ako su dani krajem veljače ili u ožujku (ovisi koliko traje zima) lijepi i topli, drijen daje pčelama obilje peluda i nektara. Ovo je iznimno korisna paša za razvoj legla. Drijen cvjeta oko dva tjedna. Ako cvatnju prati hladno i kišovito vrijeme, paša jednostavno propadne.

ŠAFRAN

To je niska višegodišnja biljka iz porodice perunika koja u proljeće, i to odmah poslije snijega, izbija iz podzemnih lukovica i postiže visinu od deset, pa i nešto više centimetara. Cvjetovi su mu trubasti, bijele, ljubičaste, a katkad i žute boje. Šafran je jedna od najranijih cvjetajućih prolijetnica, a cvatnja mu traje i do mjesec dana, ovisno o vremenskim prilikama. Predvečer i za oblačnih dana cvjetovi se zatvaraju. Pčele za toplih dana često posjećuju cvjetove šafrana, s kojih skupljaju dragocjen pelud koji im je u to vrijeme jako potreban. Šafran katkad luči i nektar, ali ga pčele teško mogu dohvatiti zbog njegove trubaste i duboke čaške.

ŠAFRAN, FOTO: G. RAPAČIĆ

MALA MRTVA KOPRIVA

Biljka je to iz porodice usnjača. Cvjeta u rano proljeće, a nalazimo je na neuzoranim kukuružištima i krumpirištima, u vrtovima i voćnjacima te pored ograda i putova. Ova biljka voli jako plodna i rastresita tla. Dobro medi i zato je pčele iznimno često posjećuju cijeloga dana. Budući da se zavlače u cvijet, na glavi im ostaje grudica crvenog peluda, po čemu znamo da posjećuju tu biljku, a kada promatramo pčele na letu, to stvarno djeluje slikovito jer se sve crveni. Ako vrijeme kada mala mrtva kopriva cvjeta posluži, može se osjetiti unos nektara s nje.

VRBE

Vrbe imaju jako veliku vrijednost za pčelarstvo. Gdje god u blizini pčelinjaka ima dosta raznovrsnih vrba, pčelama je osigurana rana proljetna paša i iznimno dobar razvoj legla. Mjesta s velikim skupinama vrba nalaze se uz rijeke Savu, Dravu, Kupu, Dunav i njegove rukavce, kao i uz sve manje ili veće rijeke, potoke i ostale kanale u slivovima rijeka i neposrednim blizinama močvara. Budući da je sve više zapuštenog zemljišta, posebice u nešto vlažnijim područjima, na njima rastu razne vrste vrba. Od svih je vrba najraširenija iva (poznata po cicamacama). Ovu vrbu

nalazimo i do tisuću metara nadmorske visine. U nizinskim krajevima i zavjetrinama počinje cvjetati ranije. Nakon sječa šuma prva izrasta vrba iva, i to u većim skupinama u mladim šikarama i uz rubove šuma. Iva cvjeta dosta rano, ovisno o vremenu, krajem veljače ili u ožujku. Cvatnja joj traje prema visinskim razlikama od 10 do 15 dana. Daje obilje peluda, a dobro medi i na nižim temperaturama. Ima još mnogo vrsta vrba, kao što su bijela vrba, rakita, žalosna vrba (uzgaja se kao ukrasno drvo) i još mnoge druge. Sve vrbe cvjetaju od ožujka do travnja, a to ovisi o klimatskim prilikama. Cvatnja im traje 20, pa i više dana, a kad posluži vrijeme, unos s vrba može biti i više od 15 kilograma. Najbolje mede one vrbe koje stoje u vodi, a nešto slabije one koje su malo dalje. Kad su u pitanju vrbe, jedno je sigurno: pčelinje zajednice koje su na paši vrbe tako se dobro razvijaju (a uvjet je i da nisu tretirane oksalnom kiselinom) da ih zajednice koje nisu bile na paši vrbe ne mogu stići u jačini cijelu godinu. Moram naglasiti da je bilo godina kad se na vrbovoj paši nešto dalo i izvrcati, no kad se taj med izvrcu, odmah se kristalizira, a u kristalu bude sivkaste boje i nikada nije tvrd, već ostaje pomalo kremast.

Kako ne bih zaobišao mediteranski dio naše domovine, moram spomenuti i ranocvjetajuće biljke toga kraja, ali prije svega onu najvažniju – badem.

BADEM (BAJAM)

Ova biljka potječe iz Azije, odakle se proširila diljem sredozemnih zemalja, pa i našim krajevima uz jadransku obalu i na dalmatinsko zaleđe u toplijim krškim krajevima. Riječ je o visokim i jakim stablima, tvrdoga drveta, s izduženim i zašiljenim listovima. Cvjetovi su mu bijeli ili ružičasti, s vrlo jakim peteljka. Badem cvjeta ovisno o klimatskim prilikama, katkad već polovinom siječnja, u veljači, a rijetko u ožujku, i to prije listanja. Kada je vrijeme povoljno, zna dobro zamediti i daje dosta peluda. Zbog rane cvatnje i nestabilnog vremena paša na bademu samo je djelomično iskorištena. Danas je rijetkost vidjeti velike površine pod bademom jer su za vrijeme Domovinskog rata, a i poslije njega, bademi posječeni ili su ostala samo pojedinačna stabla, pa se u tim područjima ne može računati na ovu vrijednu ranu pašu.

Ima još ranih cvjetnica na području južne Hrvatske, ali ih ne bih nabrajao jer o onome u što nisam siguran ne želim govoriti.

VRBA IVA, FOTO: D. JURŠIĆ

POČETAK PRVOG LEGLA

Pred kraj zime, a to je obično polovinom ili krajem veljače kada su pčele još stisnute u zimskom klupku, matica u njegovoj sredini počinje polagati jaja. Polaganje jaja može započeti i mnogo ranije, i ovisi o vremenskim prilikama (kao što je bilo ove godine), ali to je samo probno leglo i nakon zahladnjenja pčele ga jednostavno izbacе, dok će novo zalijeganje početi tek za mjesec dana ako budu povoljne vanjske temperature. Kad matica počne polagati jaja, pčele moraju podignuti temperaturu u središnjem dijelu klupka na 34-35 °C jer je ta temperatura potrebna za razvoj legla. U samom je početku broj položenih jaja malen, a zaležena se površina nalazi u središnjem dijelu klupka i rijetko prelazi promjer od 7 do 10 centimetara. Poslije, kada nastupi toplije vrijeme i kada se klupko malo raspusti, matica polaže sve veći broj jaja i koncentrični krug s leglom se povećava. Ne mogu se ne osvrnuti na to da je već velik broj pčelara počeo trpati pogače misleći da su pčele gladne i da troše mnogo kad su aktivne, a legla ima malo ili ništa. Jesu li si napravili štetu ili korist? Odgovor je: veliku i nepopravljivu štetu! No krenimo mi dalje jer onaj tko ne zna i ne razumije biologiju i fiziologiju pčela uvijek će raditi nepromišljene, nelogične i nepotrebne stvari.

Pčele radilice, koje su dotad mirovale, s pojavom legla postaju mnogo aktivnije. U pčela koje su u zimu ušle stare između 6 i 13 dana ostale su razvijene mliječne žlijezde i one počinju s hranjenjem ličinki. Tek kada se ovo počinje događati u pčelinjoj zajednici, pčele počinju s većom potrošnjom peluda i meda. Zato je vrlo važno da za dobar i normalan razvoj pčelinje zajednice na početku proljetnog razdoblja u košnici bude dovoljno zalih peluda i meda, a ne da do toga vremena pčelar svojim nepromišljenim radnjama upropasti pčelinje zajednice. Ako imamo dobro vrijeme i koliko-toliko pojačan i redovit unos peluda, ako je i potrebno prihraniti pčele, to možemo napraviti tek sada i to šećernim pogačama, a nikako ne sirupom. Pčele moraju održavati poprilično visoku temperaturu, mnogo višu kada je prisutno leglo nego kada tijekom zimovanja legla nema. Zato sada ne smijemo bespotrebno otvarati košnice, jedino ako se stavlja nekakav „utopljavajući“ materijal da se ono što je vlažno ili mokro zamijeni suhim. Ne znam po koji ću put ponoviti da je tijekom zimovanja

pčelama potreban mir, a kad se u središnjem dijelu klupka pojavi prvo leglo, mir mora bit još potpuniji. Svako uznemiravanje pčelinje zajednice (otvaranje košnice i sl.) može prouzročiti vrlo velike posljedice kao što je gnječenje pčela, pa i same matice. Svima nam je poznato da u južnim krajevima naše domovine proljeće dolazi ranije, a samim time i pčelarska sezona počinje prije. Može se reći da u te krajeve proljeće dolazi već u veljači (što ovisi od godine do godine), a tada već cvjeta badem i druge proljetnice koje se svakim danom pojavljuju u sve većem broju. Pčele već unose dosta peluda i nešto nektara, pa i razvoj kreće burno.

Kako se proljeće približava tako se i u prirodi pojavljuje sve više biljaka koje cvjetaju i daju dosta peluda i nektara. Svakim je danom sve toplije i dani postaju duži, a u prirodi je sve više cvjetova, a samim time i sve više obilne hrane za naše pčele. Ako je pčelinja zajednica uspješno prezimila, ona je sada jednake jačine kao što je bila kada smo je uzimili. Ako je netko od pčelara prerano probudio svoje pčele, one su upola slabije jer im je skraćen život prerano dodanom pogačom. Ako sada zalihe u košnici iznose sedam-osam kilograma dobro raspoređenog meda, a k tome je tu i mlada i zdrava matica koja će dnevno polagati i više od tisuću jaja, neosjetno će se izvršiti zamjena dugoživućih zimskih pčela, odnosno smjena generacije. Ako se pogača prerano dodala, već u studenome ili u prosincu, osjetno će se primijetiti smjena generacije jer će u jednom trenutku zajednice vidno oslabjeti. Neće biti na odmet negdje sa strane, kraj legla, postaviti okvire s poklopljenim medom i svakih sedam-osam dana vilicom za otklapanje lagano izgrepsati poklopce. Ako je vrijeme kišno, pčelinje zajednice treba i dalje stimulativno prihranjivati. Ako je vrijeme povoljno i s povoljnim temperaturama, dolazi i razdoblje intenzivnog razvoja pčelinjih zajednica, stoga moramo paziti kako bi zajednice bile spremne za iskorištavanje glavne paše. Sad već moramo biti na oprezu da neka od zajednica ne bi krenula u rojevni nagon jer iz prirode svakim danom dolazi obilje hrane, kako peluda tako i nektara. Moramo biti spremni i za korištenje zajednica za gradnju saća jer ako vrijeme posluži, vrlo će brzo početi cvasti i rane vočke. Jake će pčelinje zajednice već polako biti spremne za proširivanje i donijet će dosta peluda i nektara za svoje potrebe. U pčelinjim se zajednicama dogodila smjena generacija: ostale su samo mlade pčele, zimskih više nema. Pod pretpostavkom da je vrijeme imalo stabilno, kao i temperature, posebice noćne, pčele su aktivne i unose pelud i nektar, a počinju i graditi saća. Mlade pčele moramo iskoristiti za gradnju jer one najbolje izlučuju vosak u starosti od 5 do 18 dana, te je to pravo vrijeme da se doda satna osnova. Na taj ćemo način dobiti iznimno kvalitetno izgrađene satne osnove. I ne samo to, zaposlit ćemo mlade pčele koje su glavni nositelji rojevnog nagona, čime ćemo spriječiti njihov nagon, a istodobno ćemo omogućiti matici nesmetano zalijeganje jaja u maksimalnom broju, što će mlade pčele ponovno zaposliti jer će morati hraniti mlade ličinke.

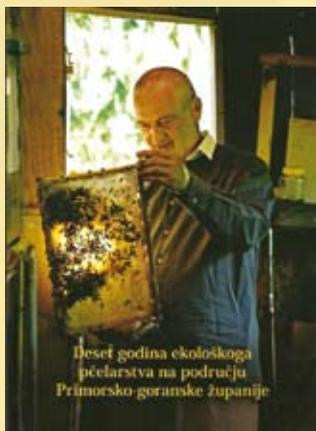

Damir Gregurić, pčelarska udruga Bujština iz Buja

Deset godina ekološkog pčelarstva na području Primorsko-goranske županije

Teško mi je pisati recenziju ili prikaz djela čije autore godinama poznajem i pritom ostati nepristran. Tako je i s knjigom „Deset godina ekološkog pčelarstva na području Primorsko-goranske županije” skupine autora povezanih kroz Udrugu za promociju i primjenu ekološke pčelarske etike „Biopčela”. To su redom poznata lica iz pčelarskog svijeta Liburnije: doc. dr. sc. Dražen Lušić, prof. Dario Frangen, dipl. ing. Darija Musulin, dipl. oec. Đuka Petrić, dipl. ing. Zvonko Čokljat, dipl. ing. Dalibor Šoštarić, Ivan Kovač i na kraju najvažniji lik ove priče, Branko Vidmar, bez kojeg bi ekološko pčelarstvo u ovoj regiji imalo sasvim drugačiju sliku. Većinu sam njih upoznao na stručnim skupovima širom Lijepe Naše i već „na prvu loptu” prepoznao golem entuzijazam, trud i energiju koju ulažu u zelenički cilj – unapređenje struke i proizvodnje pčelinjih proizvoda ne samo na području svoje županije nego gdje se god u tom trenutku nalazili.

Svatko je od njih majstor u svojoj domeni, no ovom ću se prigodom usredotočiti na prvoga certificiranog ekološkog proizvođača i najeksponiranijeg pčelara u Primorsko-goranskoj županiji jer je on u sebi objedinio urođenu ljubav prema pčelama i obiteljsku tradiciju, ali i mnogo više kako bi se stalo na kraj krivoj percepciji da je ekološko pčelarstvo bauk, a javnost napokon prihvatila ekološku proizvodnju kao samoodrživu aktivnost kojoj u Hrvatskoj treba težiti već sutra. Netko će to nazvati inatom, netko tvrdoglavošću, no jesu li te karakterne osobine dovoljne da čovjek ustraje u svom cilju? Naravno da je od prve inicijative do realizacije zacrtanog programa trebalo pokucati na mnoga vrata, educirati ne samo ciljanu skupinu – pčelare voljne učiti i širiti svoje obzore – već i cjelokupnu javnost jer za ekološko pčelarstvo još uvijek nema ni posebne škole ni predmetne literature. O tome je gospodin Vidmar pričao okupljenim zaljubljenicima u pčelinje proizvode u OŠ „Juraj Dobrila” u Rovinju 17. prosinca, po završetku malog ekosajma, koji se u dvorištu škole održava svake druge srijede. Skromno, opušteno, znalčki, iz poštovanja prema ljudima i

pčelama, svojoj struci i zdravom životu, koji ćemo zaboraviti ako nastavimo s prekomjernom upotrebom pesticida u poljoprivredi i s eksploatacijom šuma, onečišćenjem vode, tla i zraka – jednom riječju: ubijanjem majke prirode! Sva sreća, kako to u predgovoru knjige ističe prof. dr. sc. Vidoje Vujić, da je zahvaljujući dobro očuvanoj

prirodi i staništima zaštićenih životinjskih vrsta veliki dio primorsko-goranske regije sastavnica nacionalne i europske ekološke mreže. Na to se nadovezuje u uvodnoj riječi i Dražen Lušić zaključujući da ekološko pčelarstvo prosperira unatoč svim poteškoćama tijekom proteklih godina.

Prednosti zemljopisnog položaja, klime i vegetacije u Primorsko-goranskoj županiji, s naglaskom na potencijale ovog područja za uzgoj pčela i proizvodnju meda, opisao je u drugom poglavlju knjige i na promociji njezin urednik Zvonko Čokljat, koji se posebno osvrnuo na važnost Ekološke pčelarske zadruge Vidmar. Posebno treba pohvaliti izbor panoramskih fotografija ovoga živopisnoga kraja, kao i kvalitetu portreta pčela na medonosnom bilju. U nastavku slijedi pregled ekološke proizvodnje u svijetu i Hrvatskoj, s naglaskom na ekološko pčelarstvo, o kojem nam autorica teksta Darija Musulin otkriva činjenicu da se tržište ekološkom hranom od 1999. godine u svijetu povećalo čak četiri puta te da je u Europskoj uniji registrirano 235.000 ekoloških proizvođača na površini od 9.600.000 hektara. Ohrabruje i podatak da broj ekoloških pčelara raste i u našoj domovini, pa je tako krajem 2013. godine Hrvatska imala 36 ekopčelara s ukupno 2.678 košnica i proizvodnjom od 32 tone meda.

U sljedećem poglavlju knjige Đuka Petrić opisuje stanje u pčelarstvu i aktivnosti pčelarskih udruga u Primorsko-goranskoj županiji, a u Branku Vidmaru vidi velik uzor drugima, posebice mladim pčelarima. Dario Frangen objašnjava razlike između ekološkog i konvencionalnog pčelarenja i upućuje na zakonsku regulativu vezanu uz ovu proizvodnu granu. U nastavku su knjige i prilozi o povijesti obitelji Vidmar te o Brankovu životu i radu iz prizme njegovih najbližih suradnika, s posebnim osvrtom njegova dugogodišnjeg prijatelja Ivana Kovača, koji je mali dio zajedničkih dogodovština prepričao i na promociji knjige u Rovinju. Posebnu vrijednost knjige ima Vidmarov osobni osvrt na deset godina rada Udruge Biopčela, na osam godina ocjenjivanja meda na izložbi „Zlatno ulište” te na organizaciju Nacionalne konferencije o sigurnosti i kvaliteti pčelinjih proizvoda, koja se održava u Opatiji od 2011. godine, a kao vrhunac svih aktivnosti nedavno je održan „Medenjaka ‘z Opatije’”, prva smotra pčelarstva Primorsko-goranske županije.

Što zaključiti na kraju osim da je knjiga predivna retrospektiva desetogodišnje volje, truda i odricanja za više ciljeve, s čime se mogu pohvaliti tek rijetke udruge i zadruge u Lijepoj Našoj, pa utoliko ovaj dokument ima šire značenje od onoga koje obuhvaća zemljopisnim okvirom. Iskrene čestitke izdavaču, uredniku, svim autorima i njihovim suradnicima, kao i sponzorima!

Med kod prehlade i kašlja

Primjena meda za liječenje prehlade i kašlja istražuje se u kliničkim studijama. Naime, kako bi se ispitao zdravstveni učinak neke aktivne tvari, u ovom slučaju meda, upotrebljavaju se randomizirane kontrolirane studije. O kakvim se istraživanjima radi i zašto se baš ta istraživanja analiziraju? U randomiziranom su pokusu ispitanici metodom slučajnog izbora raspoređeni u pokusne skupine, od kojih je jedna kontrolna. Za sudjelovanje u kontroliranom pokusu sa slučajnim izborom ispitanici trebaju dobiti detaljne informacije o pokusu i potpisati informiranu suglasnost. Kontrolirana studija smatra se najobjektivnijim načinom provjere postupaka liječenja.

Virusne su infekcije najčešće zarazne bolesti kod ljudi. Virusi su uzrok prehlade, gripe, većine grlobolja, upala sinusa i kašlja. Viroze se javljaju tijekom cijele godine, a posebice su česte tijekom jeseni i zime jer dolazak hladnoće i vlažnog vremena pogoduje padu imuniteta te širenju virusa i nastanku infekcija. Posljednjih je godina povećano zanimanje javnosti za prirodne pripravke koji mogu pomoći u održavanju ljudskog zdravlja, kao i pri liječenju lakših bolesti. Brojni podaci iz literature upućuju na to da pčelinji proizvodi, posebice med, imaju blagotvoran učinak na ljudsko zdravlje. Dobro je poznato da je idealan izbor za liječenje prehlade i upale grla napitak od mlake vode ili biljnog čaja s medom. Brojni su savjeti kako se na prirodan način boriti protiv prehlade i kašlja i gotovo svi uključuju med.

U liječenju viroza upotrebljavaju se lijekovi i postupci koji ublažavaju simptome bolesti i skraćuju njihovo trajanje (riječ je o takozvanoj simptomatskoj terapiji). Općenito se preporučuje mirovanje i konzumiranje veće količine tekućine tijekom trajanja simptoma bolesti jer se time olakšava borba vlastitoga imunološkog sustava protiv virusa.

PREHLADA

Prehlada je blaga infekcija nosa i grla koja traje najviše tjedan dana. Rinovirusi su najčešći uzročnici prehlade, a prouzročiti je može oko stotinu serotipova. Prehladu isto tako može uzrokovati i više od dvije stotine različitih vrsta virusa. Virusi u organizam ulaze udisanjem ili preko sluznice nosa ili grla. Simptomi koji prate prehladu jesu opći umor, kašalj i kihanje te začepjenost i curenje nosa. Može se javiti i lagano povišena temperatura, najčešće kod mlađe djece. Prehlade su vrlo učestale i javljaju se čak do jednom na mjesec, a osobito često pogađaju djecu koja pohađaju vrtiće i igraonice jer se prenose kapljičnim putem. Iako prehlade nisu pretjerano opasne, iscrpljuju organizam i urušavaju imunološki sustav do te mjere da otvaraju vrata ostalim infekcijama na koje bismo inače bili imuni (1). Kod infekcija dišnih putova, a posebice pri povišenoj temperaturi, tijelo troši više tekućine nego inače, stoga je važno unositi dostatne količine pića, najbolje prirodnih biljnih čajeva.

Dobro je poznata činjenica da čaj zaslađen medom pomaže kod prehlade. Sa svih strana dolaze savjeti da je na prvi znak prehlade dobro popiti čaj s medom jer topli napici olakšavaju simptome bolesti i daju potporu oslabljenom imunitetu. Nadalje, preporuka je kod prehlade uzimati med od lipe ili majčine dušice, a ako se javi kašalj, tada se preporučuje med od stolisnika, kadulje ili lavande (1).

IZVOR: [HTTP://DRRACHELSTERRY.COM/FLU-SHOT-INCLUDED/](http://drrachelsterry.com/flu-shot-included/)

UPALA GRILA

Još jedna od čestih bolesti među svim dobnim skupinama je „upala grla”. Ona može biti bakterijska i virusna. Pod tim pojmom podrazumijevamo tri različite vrste bolesti: upalu ždrijela (faringitis), upalu krajnika (tonzilitis) i upalu grkljana i glasnica (laringitis). Upala ždrijela obično se manifestira bolom i peckanjem u grlu, otežanim gutanjem, kašljem, a katkad i povišenom temperaturom. Upala krajnika (tonzilitis) počinje jakim grloboljom, povišenom tjelesnom temperaturom i teškim gutanjem. Laringitis je upala glasnica u grkljanu, a prije svega je karakterizira promuklost (1).

LIJEČENJE PREHLADE I KAŠLJA

Ne postoji specifičan lijek za prehladu. Budući da se radi o virusnoj bolesti, uzimanje antibiotika nema

učinka na intenzitet simptoma ni na trajanje bolesti. U liječenju se primjenjuju lijekovi i postupci koji ublažavaju simptome prehlade i time ubrzavaju ozdravljenje. Za ublažavanje kašlja uvriježena je upotreba sirupa i tableta čiji odabir ovisi o prirodi kašlja (suhi ili produktivni), no najučinkovitije su metode u liječenju kašlja vlaženje zraka u prostoriji i uzimanje mnogo tekućine (1). U različitim časopisima i na internet-skim stranicama o zdravlju nalaze se brojni recepti za liječenje prehlade i kašlja, a od mnoštva ponuđenih izdvojili smo najčešće spominjane.

TRADICIONALNI RECEPTI ZA LIJEČENJE PREHLADE I KAŠLJA NA BAZI MEDA (2, 3)

- Tri dana zaredom konzumirajte jednu žlicu mlakog meda s ¼ čajne žlice mljevenog cimeta.
- U šalicu meda dodajte žlicu naribane limunove koricice te dvije kriške limuna. Zagrijavajte na laganoj vatri oko deset minuta. Nakon što je smjesa zagrijana, ostavite je da odstoji sat ili dva. Potom je premjestite u staklenu posudu.
- U šalicu meda dodajte žlicu sitno nasjeckanog đumbira i zagrijavajte na laganoj vatri desetak minuta. Nakon što je smjesa zagrijana, ostavite je da odstoji dva sata. Procijedite je ako želite i premjestite u staklenu posudu.
- U šalicu meda dodajte 5-10 klinčića. Zagrijavajte smjesu na laganoj vatri desetak minuta. Nakon što se zagrije, ostavite je da odstoji dva sata. Procijedite je ako želite i premjestite u staklenu posudu.
- U šalicu meda dodajte 2-3 žlice jabučnog octa. Miješajući zagrijavajte na laganoj vatri desetak minuta. Nakon što je smjesa zagrijana, ostavite je da odstoji sat vremena. Premjestite je u staklenu posudu.
- U šalicu meda dodajte punu žlicu kurkume, dobro promiješajte i premjestite smjesu u staklenu posudu.
- Promiješajte jednake količine meda, soka hrena i luka te za vrijeme prehlade konzumirajte čajnu žličicu ove smjese tri puta na dan.
- **Sirup od limuna, meda i đumbira.** Naribajte đumbirov korijen, nasjecite na kriške dva limuna te sve prelijte medom. Uzimajte žličicu tri puta na dan.

- **Sirup od luka i meda.** Ogulite i isijecite na četiri dijela kilogram crvenog luka. Stavite ga u dublju posudu i prelijte s 300 ml vode te dodajte čajnu žličicu cimeta u prahu. Kuhajte sat vremena na laganoj vatri. Nakon kuhanja od luka ćete dobiti sluzavu masu koju treba procijediti kroz gazu. Ostavite je da se ohladi, a potom dodajte pola kilograma meda i sve dobro izmiješajte. Ovako spremljen sirup pijte tri puta dnevno. Čuvajte ga u hladnjaku.

- **Medni sirup.** Zakuhajte litru vode. Nakon što uzavri, dodajte kilogram meda i pustite minutu-dvije da provre. Kada se tekućina ohladi, dodajte sok od citrusa. Napitak se pije u količini od 0,5 dl do 2 dl dnevno, ovisno o dobi i tjelesnoj težini.

STUDIJE O LIJEČENJU PREHLADE I KAŠLJA MEDOM

Nakon detaljnog proučavanja recepata za liječenje prehlade nameće se pitanje što je s istraživanjima antivirusnog učinka meda. Iako o antibakterijskom učinku meda postoje brojna istraživanja, vrlo su oskudni podaci o njegovom antivirusnom učinku, posebice o njegovom djelovanju na viruse koji uzrokuju prehladu.

Primjena meda za liječenje prehlade i kašlja istražuje se u kliničkim studijama. Naime, kako bi se ispitao zdravstveni učinak neke aktivne tvari, u ovom slučaju meda, upotrebljavaju se randomizirane kontrolirane studije. O kakvim se istraživanjima radi i zašto se baš ta istraživanja analiziraju? U randomiziranom su pokusu ispitanici metodom slučajnog izbora raspoređeni u pokusne skupine, od kojih je jedna kontrolna. Za sudjelovanje u kontroliranom pokusu sa slučajnim izborom ispitanici trebaju dobiti detaljne informacije o pokusu i potpisati informiranu suglasnost. Kontrolirana studija smatra se najobjektivnijim načinom provjere postupaka liječenja.

Znanstvena studija provedena na Sveučilištu medicinskih znanosti u Iranu pokazala je da uzimanje meda smanjuje trajanje prehlade. U spomenutoj studiji ispitanici su uzimali četiri žlice meda dnevno, što je smanjilo

IZVOR: [HTTP://WWW.HEALTHGUIDE.NET/HEALTHY-BODY/FIGHTING-THE-FLU/CAUSES-OF-SORE-THROAT-AND-HOW-TO-TREAT-IT/](http://www.healthguide.net/healthy-body/fighting-the-flu/causes-of-sore-throat-and-how-to-treat-it/)

IZVOR: [HTTP://LANGWITCHES.ORG/BLOG/2008/11/22/METAPHORE-BUTTERING-SOMEONE-UP/](http://LANGWITCHES.ORG/BLOG/2008/11/22/METAPHORE-BUTTERING-SOMEONE-UP/)

duljinu prehlade za dva dana. Ispitanici su bili muškarci i žene kod kojih su se javili prvi simptomi prehlade. Svi su ispitanici dobili tradicionalnu terapiju: nazalne dekongestive (lijekove za smanjenje nabreklosti sluznice i neprohodnosti nosa) i antipiretike (lijekove za snižavanje tjelesne temperature), s time da je polovica njih svaki dan uzimala i med. Smatra se da su antioksidativna svojstva meda odgovorna za smanjenje trajanja prehlade i ublažavanje simptoma (4).

Nekoliko studija pokazuje da jedna doza meda može smanjiti izlučivanje sluzi i intenzitet kašlja kod djece, iako treba naglasiti da nijedna provedena studija nije uspjela isključiti placebo-činak meda. Isto je tako učinak meda bio jednak učinku lijeka dekstrometorfana (DM), koji se često upotrebljava za smirivanje kašlja.

U studiji iz Izraela djeca su prije spavanja dobila deset grama meda od eukaliptusa, meda od citrusnog voća ili placebo (sirup datulje). Roditelji tri stotine djece stare između jedne i pet godina koja su imala infekciju gornjega dišnog sustava izvijestili su da je učestalost kašlja, težina kašlja te kvaliteta sna djeteta, a i roditelja, poboljšana nakon liječenja medom (5).

Kliničko istraživanje provedeno u SAD-u o učinku meda na liječenje kašlja u 105 djece u dobi od 2 do 18 godina usporedilo je učinak meda od heljde, lijeka DM-a s okusom meda te skupinu djece bez liječenja na noćni kašalj i teškoće spavanja povezane s infekcijama gornjih dišnih putova. Istraživanje se provodilo dva uzastopna dana. Prvi dan djeca nisu dobila nikakvo sredstvo prije spavanja, a sljedeći su dan djeca podijeljena u skupine te su dobila ili med ili DM s okusom meda, dok jedna skupina nije tretirana. Otkrivene su značajne razlike u poboljšanju simptoma između skupina, pri

čemu je najbolje rezultate imala skupina djece koja su uzimala med prije spavanja. Djeca koja nisu tretirana imala su najgore rezultate. Roditelji su ocijenili kako je med najpovoljniji za ublažavanje simptoma noćnoga kašlja i poteškoća spavanja zbog infekcije gornjega dišnog sustava (6).

Nedavno istraživanje iz Italije dokazuje da tri uzastopne doze poliflornog meda zajedno s mlijekom smanjuju nespecifičan akutni kašalj kod djece. Med se uspoređivao s lijekom DM-om i levodropropizinom (LDP), a u studiju su bila uključena 134 djeteta. Rezultati istraživanja pokazali su da su mlijeko i med jednako učinkoviti kao DM ili LDP u liječenju nespecifičnoga akutnoga kašlja u djece (7).

I za kraj navedimo da je nedavno provedena opsežna studija o utjecaju meda na simptome kašlja izazvane bakterijama ili virusima u djece. U studiju su uključene tri odabrane kontrolirane studije sa slučajnim odabirom koje su uspoređivale uzimanje samo meda ili meda u kombinaciji s antibioticima, a u odnosu na placebo među djecom u dobi od jedne do osamnaest godina kojoj je ambulantno liječen akutni kašalj. Autori kao glavni zaključak navode da je uzimanje meda bolje nego opcija „bez liječenja“, ali nije bolje od dekstrometorfana. Nijedna od uključenih studija nije procjenjivala učinak meda na „trajanje kašlja“ jer su sve pratile učinak meda na kašalj na samo jednu noć. Autori nisu pronašli jake dokaze za uporabu meda, ali ni protiv nje (8).

Međutim, kad se govori o djeci i medu, preporuka je da djeca mlađa od godine dana ne bi trebala uzimati med zbog opasnosti od dojenačkog botulizma. To je rijedak, ali ozbiljan oblik trovanja hranom. Dojenački botulizam posljedica je gutanja spora bakterije *Clostridium botulinum* i kolonizacije debelog crijeva, u kojemu proizvode toksin.

I na kraju, budući da velik broj virusa može izazvati prehladu i kašalj, pronalaženje učinkovitih tretmana i cjepiva čini se nedostižnim. Najbolji način da se spriječi prehlada jest ograničiti njezin prijenos. To podrazumijeva često pranje ruku, izbjegavanje mjesta na kojima boravi mnogo ljudi tijekom epidemije te, naravno, pravilnu prehranu i dovoljno sna. Usto ne treba zanemariti ni preporuke Svjetske zdravstvene organizacije da treba potaknuti uporabu prirodnih pripravaka kao što su čaj i med za pomoć pri liječenju prehlade i kašlja.

Literatura:

1. <http://www.medri.uniri.hr/jeka/antibiotici.html>
2. <http://kiwi.hr/med-5-ucinkovitih-kucnih-lijekova/>
3. Berg Divald, Ivana, Medom protiv svinjske gripe, *Hrvatska pčela*, 2009.
4. Pourahmad, M. and Sobhanian, S., Effect of honey on the common cold. *Archives of Medical Research*, 2009.
5. Cohen, H. A. i suradnici, Effect of honey on nocturnal cough and sleep quality: a double-blind, randomized, placebo-controlled study, *Pediatrics*, 2012.
6. Paul, I. M. i suradnici, Effect of honey, dextromethorphan, and no treatment on nocturnal cough and sleep quality for coughing children and their parents. *The Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 2007.
7. Miceli Sopo, S. i suradnici, Effect of multiple honey doses on non-specific acute cough in children. An open randomised study and literature review, *Allergologia et Immunopathologia (Madr)*, 2014.
8. Oduwole, O. i suradnici, Honey for acute cough in children, *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 2014.

Vedran Lesjak,
urednik časopisa
Hrvatska pčela i
pčelar hobist

Pčelarski sajam u Gudovcu unatoč lošem vremenu ispunio očekivanja

Na prostoru Bjelovarskog sajma u Gudovcu kraj Bjelovara od 6. do 8. veljače tradicionalno se održao sada već 11. Međunarodni pčelarski sajam, koji je ove godine prvi put trajao tri dana. Unatoč lošem vremenu sajam je posjetio velik broj pčelara iz svih dijelova Hrvatske, a i iz susjednih zemalja. I ove je godine sajam održan pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede Republike Hrvatske, a suorganizatori su sajma bili Bjelovarsko-bilogorska županija, Grad Bjelovar, Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo Grada Zagreba, Pčelarska udruga „Bilogora” iz Bjelovara i Hrvatski pčelarski savez, koji je bio zadužen za edukativna predavanja.

Pčelarski je sajam ove godine trajao tri dana, i to ponajprije kao bi se pokušale smanjiti gužve u izložbeno-prodajnom dijelu. Drugi je cilj produljenja sajma bilo omogućiti predškolskoj i školskoj djeci posjet u petak, prvoga dana sajma, kad su se održavali edukativni programi o pčelama i pčelarstvu. Tim je povodom Dario Frangen s Učilišta Apis iz Velike Gorice održao radionicu pod nazivom „Pčelica – mala pčelarska radionica”, na kojoj su mnogoj djeci pružena prva znanja o medonosnoj pčeli.

Ove je godine organizator uveo još jedno novost. Naime, s ciljem obogaćivanja ponude i privlačenja posjetitelja koji nisu pčelari organiziran je i Sajam vina i vinogradarstva, koji se održavao u isto vrijeme.

Iako je trajao od petka, službeno je otvorenje 11. Međunarodnoga pčelarskog sajma tradicionalno održano u subotu. Nakon kratkih pozdravnih govora direktora sajma Davorina Posavca, predsjednika HPS-a Vladimira Bileka, gradonačelnika Bjelovara Antuna Korušeca, župana Bjelovarsko-bilogorska županije Damira Bajsa, sajam je otvorenim proglasio ministar poljoprivrede Tihomir Jakovina.

Nakon otvorenja uzvanici vođeni domaćinom, direktorom sajma Davorinom Posavcem, i predsjednikom Hrvatskoga pčelarskog saveza Vladimirom Bilekom obišli su štandove, porazgovarali s izlagačima i posjetiteljima

UZVANICI U OBILASKU SAJMA

te kušali razne slasne pčelarske proizvode. Ministar poljoprivrede Tihomir Jakovina nije krio svoje oduševljenje sposobnošću pčelara i njihovim vedrim duhom usprkos prošloj, iznimno lošoj pčelarskoj godini.

Kao i prijašnjih godina, najveća je gužva bila u prostoru gdje se izlagala i prodavala pčelarska oprema. Velik broj pčelarskih tvrtki iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Poljske, Finske... osigurao je gotovo sve potrebno za pčelarstvo po prihvatljivim cijenama. Nažalost ni ove godine cijene opreme nisu bile previše snižene, iako bi se to očekivalo od prodaje na najvećem sajmu u Hrvatskoj. No čini se da to nije smetalo pčelarima koji su punili svoje automobile i puni entuzijazma odlazili sa sajma. Za pčelare inovatore ponovno je bio osiguran izložbeno-demonstracijski prostor na kojem su mogli izlagati svoje izume, a što se pokazalo kao pun pogodak jer se gužva oko njihovih inovacija nije smanjivala. To samo potvrđuje poznatu pčelarsku poslovicu da je svaki pčelar ujedno i inovator.

GUŽVA U DJELU S OPREMOM

Osim ponude pčelinjih proizvoda u zatvorenom prostoru, pozornost svih posjetitelja privukla je i medena kućica Obiteljskoga poljoprivrednoga gospodarstva Petrec. U prostoru paviljona gdje je bila organizirana prodaja i izlaganje pčelinjih proizvoda nekoliko je pčelara izložilo

MEDENA KUĆICA OPG-A PETREC

široku paletu svojih proizvoda. U tom su prostoru štandove imale i pčelarske udruge i OPG-i iz drugih županija te privredni subjekti koji su nudili razni asortiman proizvoda potreban za završnu pčelarsku proizvodnju. Tu je štand imala i Hrvatska poljoprivredna agencija, koja je promovirala projekt dobrovoljnog označavanja meda markicom „MED IZ LIJEPE NAŠE” s ciljem pružanja informacije o važnosti kontrole kvalitete meda, čime se pčelarima omogućuje veća sigurnost u vlastiti proizvod te bolja prepoznatljivost na tržištu.

I Hrvatski je pčelarski savez već tradicionalno imao svoj štand na kojem su pčelari i posjetitelji mogli dobiti brojne stručno-edukativne informacije, a mogli su nabaviti i stare brojeve časopisa „Hrvatska pčela”. Prema gužvi u prodajnom dijelu, koja nije bila kao prijašnjih godina, te prema interesu za časopis kojeg nije bilo dosta za sve zainteresirane, može se zaključiti da je hrvatsko pčelarstvo još uvijek u intenzivnom usponu.

MINISTAR T. JAKOVINA I V. MORNAR NA ŠTADNU HPS-A

Od prvog sajma, 2005. godine, Međunarodni pčelarski sajam u Gudovcu oduvijek je bio središnje mjesto edukacije pčelara. I ove je godine Hrvatski pčelarski savez uz pomoć moderatora edukativnoga dijela Zlatka Tomljanovića osigurao desetak vrlo zanimljivih i poučnih predavanja domaćih i stranih stručnjaka. Nakon otvorenja, u subotu, prvo je predavanje održao predavač iz Srbije, ujedno i predsjednik Saveza pčelarskih organizacija Srbije, svima dobro poznat Rodoljub Živadinović, koji je svojim predavanjem o pčelarenju kroz prizmu klimatskih promjena usprkos hladnoj dvorani uspio zagrijati pčelare. Iznimno važno predavanje, koje su nadam se poslušali zaduženi za uzgoj i selekciju matica u Hrvatskoj, održao je dr. sc. Peter Kozmus iz Slovenije, a tema je bila uzgoj i se-

MINISTAR T. JAKOVINA I V. MORNAR NA ŠTADNU HPS-A

lekcija kranjske pčele. Hrvatska poljoprivredna agencija svoj projekt „MED IZ LIJEPE NAŠE” prezentirala je i u edukativnom dijelu, kada je dr. sc. Maja Dražić, zamjenica ravnateljice agencije, upoznala prisutne pčelare s prednostima navedenog označavanja.

U nedjelju se edukativni dio sastojao od pet vrhunskih predavanja. Možda i najvažnije od svih predavanja održao je dr. sc. Franco Mutinelli iz Nacionalnoga referentnog laboratorija u Italiji, koji je sve prisutne upoznao s nadolazećom prijetnjom – etinom – i trenutnim stanjem na jugu Italije, gdje je krajem prošlog ljeta otkrivena invazija novim nametnikom.

Iako se najmanje educiramo na području plasmana pčelinjih proizvoda, ne znači da je to područje nebitno. U vezi s tim predavanje je održao mr. sc. Slavko Horvat, koji je objasnio mogućnosti i važnost prodaje u turizmu.

Edukativni se dio nastavio predavanjem Igora Petrovića, dipl. ing. agr., o važnosti pomoćnih zajednica u postizanju visokih prinosa, dok je o skupljanju i upotrebi cvjetnog praha govorio Dino Cerić iz Bosne i Hercegovine. Stručno-edukativni dio završio je predavanjem Ivan Tucaković, koji je upozorio na kritične točke u pčelarskoj praksi.

I na kraju bismo iskoristili ovu priliku da se u ime Hrvatskoga pčelarskog saveza ispričamo svim posjetiteljima, izlagačima i predavačima na nedovoljno zagrijanim prostorima. Unatoč više upućenih molbi upravi Bjelovarskog sajma, dvorana u kojoj su se održavala predavanja te izložbeni prostor s opremom nisu bili adekvatno ugrijani. Nadajmo se da će naše molbe, kao i pritužbe pčelara i izlagača, dogodine biti prihvaćene i na adekvatan način ispravljene kako se propusti ne bi odrazili na posjećenost. Do tada neka nam je svima topla i medna ova 2015. godina.

PREDAVAČ IGOR PETROVIĆ

Vedran Lesjak,
urednik časopisa
Hrvatska pčela i
pčelar hobist

Hrvatski pčelarski savez svečano obilježio 60. godina rada

Hrvatski pčelarski savez – utemeljen 1954. godine pod predsjedanjem akademika prof. Ive Tomašeca – u petak 6. veljače u Hotelu Dubrovnik u Zagrebu svečano je obilježio šezdesetu obljetnicu svojega rada. Unatoč izrazito nepovoljnim vremenskim prilikama na svečanost su došli pčelari iz gotovo svih dijelova Lijepe Naše, pri čemu svakako treba odati priznanje kolegama iz Istre koji su zbog nemogućnosti prolaska kroz Gorski kotar u Zagreb došli preko Ljubljane. Uz naše pčelare svečanosti su nazočili i gosti iz državne i lokalne vlasti, predstavnici znanstvenih institucija te gosti iz pčelarskih saveza susjednih zemalja: Rade Miljanić, Vladimir Radulović i Đoko Masoničić iz Crne Gore, Boras Kvesić, dopredsjednik Saveza pčelara „Kadulja” iz Bosne i Hercegovine, te Ludovik Gal, Robert Chlebo, Pavel Filo i Jan Repka iz Slovačke, dok su kolege iz Češke, Mađarske i Slovenije odustali od puta zbog vremenskih neprilika.

PROSLAVA 60. GODINA RADA U HOTELU DUBROVNIK

U svečanom ambijentu Hotela Dubrovnik sažetak rada Hrvatskoga pčelarskog saveza, s naglaskom na posljednjih desetak godina, okupljenima je prezentirao predsjednik Vladimir Bilek. Naveo je da je novo vrijeme donijelo intenzivno i aktivno sudjelovanje u donošenju zakonskih i podzakonskih akata ključnih za poboljšanje i pojednostavljenje same pčelarske proizvodnje, što je i osnovni cilj HPS-a. Sudjelovalo se tako u donošenju Zakona o poljoprivredi, Pravilnika o držanju pčela i katastru pčelinje paše, riješena je prodaja meda na „kućnom pragu”, a donesen je i Pravilnik o ocjenjivanju kvalitete meda na natjecanjima u RH. Nadalje, novim Pravilnikom o uvjetima kojima moraju udovoljavati pčelarska vozila HPS je dobio obavezu uspostave i vođenja registra pčelarskih vozila, a od 2010. godine intenzivno se radilo i na Nacionalnom pčelarskom programu, koji je već od 2011. u funkciji. Uspješan se rad Hrvatskoga pčelarskog saveza svih ovih godina reflektirao i u činjenici da se broj članova s 3000, na početku 2006. godine, konstantno povećavao do 7300 članova, koliko ih je bilo 2014. godine. U proteklom je desetljeću HPS poduzeo niz aktivnosti s ciljem poboljšanja stanja u pčelarstvu, no kako bi njihovo nabiranje iziskivalo previše vreme-

VLADIMIR BILEK ODRŽAO JE KRATKU PREZENTACIJU O RADU SAVEZA

O HRVATSKOME PČELARSKOM SAVEZU

Hrvatski pčelarski savez utemeljen je 12. prosinca 1954. godine. U doba osnutka u Hrvatskoj je djelovalo 12 pčelarskih zadruga i 4 pčelarska društva s oko 116.000 košnica. Jedan od osnivača i prvi predsjednik bio je akademik Ivo Tomašec, koji je u 20 godina vođenja našeg saveza mnogo učinio na razvoju pčelarstva u Hrvatskoj. Nakon akademika Tomašeca predsjednici su bili Mirko Brenc, Stjepan Jelić, dr. Đuro Berber, Milan Preočanin, Marinko Vignjević, Mirko Čuruvija, dr. Zdravko Laktić, prof. dr. Đuro Sulimanović, Josip Karšić, Mirko Vorel, mr. sc. Zlatko Dominiković, Drago Suman, prof. dr. Nikola Kezić i Martin Kranjec. Sadašnji je predsjednik Vladimir Bilek, koji je ujedno i zastupnik u Hrvatskom saboru.

Na sadašnjoj adresi Hrvatski pčelarski savez djeluje od sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Savez danas ima više od 7000 članova unutar 147 udruga koje raspolažu s više od 450.000 košnica.

Ciljevi Hrvatskoga pčelarskog saveza ponajprije su razvoj i unapređenje pčelarstva kao gospodarske grane, objedinjavanje rada pčelarskih udruga, promocija pčelarstva u svijetu te, kao jedan od najznačajnijih, povećanje broja članova HPS-a jer time prezentiramo i snagu svojeg saveza u odnosu prema nadležnim institucijama.

Prioritetni ciljevi Hrvatskoga pčelarskog saveza usmjereni su prema unapređenju pčelarstva u cjelini, a očituju se kroz Nacionalni pčelarski program, koji je nastao na smjernicama Europske unije. Hrvatski pčelarski savez u suradnji s pčelarskim organizacijama pojedinih članica Europske unije pokrenuo je inicijativu za osnivanje lobističke organizacije unutar Europske unije čiji bi zadatak bio približavanje pčelarske problematike Europskom parlamentu i traženje rješenja za pojedine probleme.

na, u osvrtu su istaknuta samo ona dostignuća koja su nam se činila najvažnijima. Pred Hrvatskim pčelarskim savezom predstoji razdoblje novih promjena, koje su inicirane od Europskog parlamenta. Stoga, s obzirom na hrvatsko članstvo u Europskoj uniji, i Hrvatski pčelarski savez mora žurno reagirati kako bi i dalje uspješno radio u interesu pčelara.

Da obljetnica bude što svečanija, pobrinuo se zbor koji je otpjevao nekoliko poznatih hrvatskih pjesama te violinistica i pijanist koji su zajedno izveli vrhunska djela klasične glazbe.

Kako svakoj takvoj obljetnici i priliči, zaslužnim pojedincima, institucijama i suradnicima iz saveza susjednih zemalja podijeljene su nagrade „Bogdan Penjić” i „Dr. Ivo Tomašec”. Priznanje „Dr. Ivo Tomašec”, kao zahvalu za razvoj i unapređenje domaćeg pčelarstva, dobili su Ministarstvo poljoprivrede, Agronomski fakultet iz Zagreba, Veterinarski fakultet iz Zagreba, Poljoprivredni fakultet iz Osijeka, Grad Zagreb, Hrvatska poljoprivredna agencija, Savjetodavna služba u poljoprivredi, televizijska emisija „Plodovi zemlje”, Prehrambeno-biotehnoški fakultet iz Zagreba i Medicinski fakultet iz Rijeke.

SNJEŽANA ŠPANJOL, ZAMJENICA MINISTRA POLJOPRIVREDE

Priznanja za opći doprinos pčelarstvu „Bogdan Penjić” dobili su Pčelarski savez Republike Češke, Pčelarski savez Republike Slovačke, Pčelarski savez Slovenije, Savez pčelarskih organizacija Crne Gore, Savez pčelarskih organizacija Srbije, Savez pčelara „Kadulja” iz Bosne i Hercegovine, Pčelarski savez

MILAN PREOČANIIN, JEDAN OD BIVŠIH PREDSEDNIK HRVATSKOGA PČELARSKOG SAVEZA, PRIMIO JE PLAKETU TE ZAHVALIO OKUPLJENIMA U IME SVIH NAGRAĐENIH

RENASANS HRVATSKOG PČELARSTVA

Gledano kroz povijest, hrvatsko pčelarstvo imalo je nekoliko prijelomnih trenutaka, a jedan se takav trenutak dogodio i 2006. godine, kojoj je prethodila izrazito burna 2005. S dolaskom novog Upravnog odbora i predsjednika Martina Kranjeca, kao delegata Koprivničko-križevačke županije i Pčelarske udruge „Bagrem” iz Đurđevca, domaće je pčelarstvo okrenulo novu stranici i krenulo u razvoj kakav se godinama priželjkivao. Tada je vraćanjem Hrvatskoga pčelarskog saveza pčelarima proizvođačima počeo sustavan rad na stvaranju saveza koji će biti uvažavan kao jedini predstavnik pčelara u pregovorima s institucijama. Važno je napomenuti da je u to uloženo mnogo napora jer je trebalo saznati kako sustav djeluje u cjelini. No prije svega napravljena je detaljna analiza rada Hrvatskoga pčelarskog saveza te su određene kratkoročne i dugoročne mjere i ciljevi.

Mađarske te bivši predsjednici Hrvatskoga pčelarskog saveza: Marinko Vignjević, Milan Preočaniin, Zlatko Dominiković, Drago Suman, Nikola Kezić i Martin Kranjec.

BORAS KVESIĆ, DOPREDSJEDNIK SAVEZA PČELARA „KADULJA” IZ BOSNE I HERCEGOVINE I PREDSEDNIK UP „MATICA” IZ MOSTARA

U sklopu same manifestacije, a prije njezina svečanoga djela, delegacije susjednih zemalja imale su priliku posjetiti Hrvatski sabor te sudjelovati na radnom sastanku s članovima saborskog Odjela za poljoprivredu.

NA RADNOM SASTANKU S ČLANOVIMA SABORSKOG ODJELA ZA POLJOPRIVREDU

Vjeko Hudolin, dipl. ing. agr,
novinar i pčelar

Marko Stanića iz Dragalića nastavlja obiteljsku tradiciju pčelarenja

Umirovljeni policajac Marko Stanić iz Dragalića kod Nove Gradiške pčelarstvom se bavi 35 godina. Naslijedio je, kaže, obiteljsku tradiciju od svoga djeda, imenjaka Marka, koji se time bavio u Hercegovini. Nakon što se prije šezdesetak godina njegova obitelj doselila u Dragalić, pčelarstvom su se nastavili baviti Markov otac Petar te stričevi Mato i Luka. A kada je prije nekoliko godina ostao bez posla u Švicarskoj, i njegov najmlađi stric Vlado počeo je pčelariti s desetak košnica, a sada ih već ima oko 150 i to mu je, kaže, postalo glavno zanimanje. U posljednje vrijeme i Markov nećak Kruno pčelari, tako da vrijedna obitelj Stanić uvelike doprinosi razvoju pčelarstva u tom dijelu zapadne Slavonije.

Markov pčelinjak s nešto više od sto društava stacioniran je u Donjim Bogičevcima, selu u novogradiškoj Posavini, na području od posebne državne skrbi, gdje je mnogo zapuštenih površina bogatih pčelinjim pašama. Marko povremeno seli svoje pčele, kao primjerice prije dvije godine na sjemenski sun-cokret u Medarima. Iako nije mnogo medilo, Marko je bio zadovoljan jer mu je plaćeno stotinjak kuna po pčelinjem društvu za uslugu oprašivanja.

Iako je u ovima zimskim mjesecima u pčelarstvu zatišje, Marko kaže da stalno ima pune ruke posla. Protekla godina bila je najlošija otkako se bavi pčelarstvom, pa se želi dobro pripremiti za ovu sezonu,

za koju se nada da će biti bolja. Zatekli smo ga kako izrađuje satne osnove od vlastitog voska, uređuje sanduke i okvire, a nedavno je obavio i zimsko tretiranje pčela protiv varoe.

Ovaj pčelar odlično surađuje s Mihajlom Rapaićem iz Nove Gradiške, ocem proslavljenoga nogometnog reprezentativca Milana Rapaića, koji se također godinama bavi pčelarstvom, te sa susjedom Miroslavom Hronom. Sva su trojica članovi novogradiške Pčelarske udruge „Nektar”. Međusobno si pomažu u radovima, a zajednički su nabavili i pčelarski pribor: novu vrcaljku, kadu za vrcanje, topionik za saće, otklapač saća, prešu za satne osnove, mlin za usitnjavanje šećera od kojeg izrađuju pogače i ostale potrepštine.

„Novom opremom i priborom uvelike smo si olakšali rad, a ovakvo nam je zajedničko ulaganje racionalnije. Pomažemo i drugim prijateljima pčelarima”, kaže Marko.

U godinama kada izdašnije medi Marko daruje med najpotrebitijima. Posljednjih je godina darovao taj slatki pčelinji proizvod Župi Gornji Bogičevci, slavonskobrodskom Centru za rehabilitaciju invalidne djece „Zlatni cekin” i Domu za starije i nemoćne „Dragi bližnji” u Cagama kod Okučana.

Marko umirovljeničke dane najviše provodi u pčelinjaku, pokraj svojih vrijednih zajednica o kojima skrbi i kojima poklanja mnogo vremena i pažnje. Uživa u tome i to mu je svojevrsna radna terapija. Osim stoga, svojoj obitelji kroz pčelarstvo osigurava i dodatan prihod, a voli, kaže, kada može i drugima nešto darivati.

Matija Bučar, prof.
pčelar iz Petrinje

Biljni endemi

Ono što hrvatsku floru čini nadasve zanimljivom jest velika raznovrsnost i brojnost vrsta, među kojima se posebno izdvaja znatan broj endemskih vrsta, koje joj daju specifično obilježje.

Pod endemima podrazumijevamo žive sustave (populacije, vrste, rodove itd.) koji prirodno naseljavaju neko ograničeno, veće ili manje, zemljopisno područje. Uzroci endemizma obično su višestruki, a najčešći je zemljopisna izolacija (odvojenost), to jest postojanje mehaničke prepreke za širenje areala izvan postojećih granica. Ekološka je izolacija često prouzročena oštrom izmjenom posebnih prikladnih staništa i staništa nepovoljnih za opstanak u širem okružju endemske svojte. Endemi su posebice zastupljeni u vegetaciji na krečnjačkoj, dolomitnoj i serpentinskoj podlozi, odnosno u pukotinama stijena, na kamenjarima ili sipinama.

Mnoge takve vrste ugrožava čovjek, stoga je potrebno istinski se založiti za njihovu zaštitu s ciljem očuvanja raznovrsnosti (bioraznolikosti) i ljepote naše flore. Nestankom pčela nestalo bi i endema, ali i prekrasnog šarenila cvjetnih livada, ukusnih plodova i mnogih drugih vrsta koje žive u suživotu.

Dragi pčelari, vi ste zaštitnici prirode! Budite ponosni, ali i samosvjesni u traženju uvjeta za bolji prosperitet pčelarstva u Hrvatskoj, ali i izvan nje.

Modro lasinje (*Moltkia petraea*) veoma je gust zimzeleni polugrm visok između 20 i 50 centimetara s uspravnim stabljikama prekrivenima sivim dlačicama. Listovi su mu naizmjenični, sjedeći, a po obliku linearni i dlakavi s obje strane. Cvjetovi su peteročlani, u početku ružičastocrveni, potom ljubičastoplavi, a nalaze se na vrhu stabljika. U vršnim je cvjetovima dvostruko ocvijeće sastavljeno od čašice i krunica.

MODRO LASINJE (*MOLTZIA PETRAEA*)KLUZIJEVA SIRIŠTARA (*GENTIANA CLUSII*)

Kluzijeva sirištara (*Gentiana clusii*) ima vrlo kratku stabljiku, moglo bi se reći da je gotovo i nema. Listovi su joj skupljeni u prizemnoj rozeti i na stabljici, na kojoj se nalazi prekrasan cvijet, uglavnom tamne azurne, a u ždrijelu svjetlije boje, s modrim pjegama. Prašnici su joj žuti i srasli u cijev.

Valdštajnova zvončika (*Campanula waldsteiniana*) niska je busenasta trajnica s obiljem cvjetova koji se nalaze na nježnim, tankim, golim, povijenim stapkama. Visoka je između 20 i 30 centimetara. Listovi su joj kopljasti i šiljasti ili eliptični, na kratkim peteljka ili sjedeći. Prema osnovi su suženi, malo nazubljeni i goli. Vjenčić joj je koturast, promjera od 1,5 do 2 centimetra, duboko rascijepljen u pet unatrag zavnutih režnjeva šiljastog vrha blijedomodne do ljubičaste boje.

U doba cvjetanja ove endemske medonosne biljke predstavljaju pravi ukras krečnjačkih litica. Središte njihove rasprostranjenosti nalazi se na dinarskim planinama.

VALDŠTAJNOVA ZVONČIKA (*CAMPANULA WALDSTEINIANA*)

Održan „Krapinski medeni sejem” i 13. Ocjenjivanje i izložba meda Krapinsko-zagorske županije

Već tradicionalno, 6. prosinca, povodom obilježavanja Svetog Nikole i Dana grada, u Krapini se održala manifestacija „Krapinski medeni sejem”.

Pčelari su tako predstavili raznovrsnu ponudu svojih medenih proizvoda, koja je zbog loše pčelarske godine bila nešto skromnija nego inače. Uz zabavni program te prigodnu prodaju raznovrsnih blagdanskih proizvoda održana je i humanitarna akcija prodaje medenih kolača.

Nakon sajma pčelari i njihovi gosti preselili su se u prostor Srednje škole Krapina na drugu manifestaciju toga dana: 13. Ocjenjivanje i izložbu meda Krapinsko-zagorske županije.

Prije svečanog otvaranja zainteresirani su mogli poslušati dva predavanja. Tomislav Gerić iz HPS-a i Dalibor Janda iz Ministarstva poljoprivrede najavili su novi Nacionalni pčelarski program za razdoblje 2014. – 2016., dok je Marin Kukoč održao predavanje o Programu ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014. – 2020. i njegovim mjerama zanimljivima i za pčelare.

Izložbu, pod visokim pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, a u organizaciji Krapinsko-zagorske županije, Saveza pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije, Hrvatske gospodarske komore, Grada Krapine i Turističke zajednice Krapinsko-zagorske županije, otvorila je zamjenica ministra poljoprivrede Snježana Španjol.

„Iznimno je važno da će se Nacionalni pčelarski program i dalje provoditi i financirati iz EU proračuna”, rekla je zamjenica Španjol dodavši: „Zadovoljni smo jer su sva sredstva koja su bila na raspolaganju iskorištena i što je pristiglo jako mnogo zahtjeva za potpore investicijama, a to upućuje na činjenicu da postoji velik potencijal za ulaganje u sektor pčelarstva. Čestitam svima nagrađenima i vjerujem da će iduća godina, s obzirom na trud, upornost i marljivost pčelara, biti još bolja.”

Župan Željko Kolar istaknuo je da nijedan od 57 prijavljenih uzoraka nije bio odbačen te da su svi nagrađeni, što samo potvrđuje da je zagorski med najkvalitetniji ne samo u hrvatskim okvirima, već i izvan njezinih granica.

„Prošle godine na izložbu je pristiglo 114 uzoraka, a ove godine 57. Razlika je velika, ali nema veze. Bitno je da nastavimo dalje jer 440 pčelara u Savezu pčelarskih udruga Krapinsko-zagorske županije

NAGRAĐENI PČELARI 13. OCJENJIVANJA MEDA

OPG ŠKRLEC NA MEDENOM SAJMU

predstavlja jednu snagu i kvalitetu, a to jedna slabija pčelarska godina ne može uništiti. Kao i dosad, pčelari će imati punu podršku Krapinsko-zagorske županije. U proračunu za 2015. godinu osigurat ćemo sredstva za pomoć oko prihrane pčela te se nadam da će pčelarski sektor dobiti podršku i na nacionalnoj razini”, zaključio je župan.

Ovogodišnji šampion 13. Ocjenjivanja i izložbe meda Krapinsko-zagorske županije je Obiteljsko pčelarstvo Škrlec iz Radoboja, kojem je ovo treća šampionska titula za bagremov med u jednoj godini.

„Nema neke tajne; dobra pčelarska praksa i dobro mjesto s dosta bagrema”, rekao je Marijan Škrlec, ponosan na uspjeh unatoč ovako lošoj godini. „Nije bilo lako, imamo dva kontejnera i selimo pčele diljem Hrvatske, a količinu dobivenog meda lako ćemo prodati na kućnom pragu; ove ga godine neće biti kao prošle, za izvoz.”

Drugo mjesto osvojio je Petar Bračević, za bagremov med, dok su treće mjesto podijelili Dragutin Krizmanić i Josip Derniković, također s bagremovim medom.

Nagrade i priznanja primili su i Dragica Pavlinić Ciglenečki za najbolji kestenov med, Milan Maligec za cvjetni med, Josip Derniković za lipov med, Vladimir Logožar za najbolji medun, Josip Burić za med od vrijeska te Ivica Omerza za livadni med.

Pčelari su osvojili ukupno 21 zlatnu, 24 srebrne i 12 brončanih odličja. Najbolje ocijenjeni medovi dobili su bogate nagrade, a svi sudionici prigodne nagrade sponzora. Posebnu nagradu za nesebičan trud i rad na podizanju mnogih naraštaja pčelara primio je Mato Došen, učitelj i voditelj Učeničke pčelarske zadruge „Maslačak”, koja svake godine postiže zapažene uspjehe na svim područjima djelovanja.

Nakon manifestacije za sve je sudionike upriličena svečana večera na kojoj su pčelari u ugodnom ambijentu proslavili svoje uspjehe s nadom da će iduća sezona biti svima bolja.

S ponosom stoga možemo zaključiti da najbolji bagremov med dolazi iz Hrvatskog zagorja, a brendiranje i plasiranje meda na tržište pod županijskom robnom markom „Bagrem – med zagorskih brega” kupcima i potrošačima jamči dokazanu kvalitetu i porijeklo meda.

Med zadarskog pčelara Marijana Zrilića pobijedio na Dalmatini

Sedamdeset i šest mu je godina, seli košnice po cijeloj Zadarskoj županiji, po otocima, Lici, Velebitu – i osvaja zlatne medalje za kvalitetu meda. Riječ je o Marijanu Zriliću iz Zadra, čiji su medovi od kadulje i vrijeska osvojili zlatna odličja na 5. Međunarodnom pčelarskom sajmu Dalmatina 2014., koji je održan u Splitu. Zlatno odličje za kvalitetu njegova meda svečano mu je dodijeljeno nakon fizikalno-kemijske i mikroskopske analize, koju su obavili stručnjaci s Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Sedamdesetšestogodišnji Zrilić ne krije zadovoljstvo osvojenim zlatnim odličjima, posebice stoga što su ostvareni u iznimno teškoj godini, kakva je za hrvatske pčelare bila 2014.

– Lani sam se selio na više paša. Pčele su mi u početku godine na stacionaru na Babin Dubu u Zadru. U rano proljeće, kada počinje pčelinja paša, prvo sam s njima išao u Brušku kod Benkovca u Bukovici. Iz Bruške sam išao na kadulju na Dugi otok, odakle i dolazi zlatna kadulja. Nakon Dugog otoka slijedila je paša drače kod Benkovca do Svetog Ante, sredinom lipnja, a zatim sam ljeto proveo u Lici, u okolici Gospića. Iz Like sam se oko Velike Gospe selio na vrisak na Velebit. Isplatila se i ta selidba jer je i taj med osvojio zlato – priča Zrilić.

Priča i kako je lani vrcalo tri puta i ukupno dobio 10-15 kilograma meda po košnici. U boljim se godinama vrcalo i do 20-25 kilograma meda, ali kaže kako je zadovoljan i s ostvarenim.

– Godina je bila jako teška, bilo je mnogo kišnih dana, kiša je oprala cvijet tako da je bilo malo polena za pčele – kaže Zrilić.

Zrilić je u pčelarstvo ušao prije dvadeset godina, sa samo dvije košnice. Danas ih ima četrdeset. Polagano je povećavao broj pčelinjih zajednica, što je prvi aksiom pčelarstva: lagano povećavati broj košnica i učiti.

– Kupio sam za sto njemačkih maraka dvije košnice od pokojnog Pere Jergovića, moga dobrog prijatelja i pčelara. On mi je na početku bio mentor. Odmah mi je rekao da od šablona nema ništa, da ću pravi pčelar postati samo ako budem zainteresiran i budem učio. Drugu sam godinu imao četiri košnice i polako sam povećavao njihov broj i učio – kaže Marijan Zrilić.

Bez obzira na sve napore, ovom sedamdesetšestogodišnjaku nije teško raditi. Teško je seliti se jer je to posao koji traje cijeli dan i noć. Tada mu pomaže susjed Ivan.

– Nije mi teško raditi, navikao sam na rad od malih nogu. Rođen sam u Bukovici, u neimaštini, prvi od četvero djece. Morao sam već sa šesnaest godina ići na sezonske poslove u Sloveniju, Austriju, Njemačku. U Njemačkoj sam bio do 1972. godine kada sam se vratio u Zadar i zaposlio u bivšoj Mljekari Zadar kao vozač, što sam bio dvadeset i osam godina. Raditi se mora, bez rada nema ničega – kaže zlatni pčelar Marijan Zrilić pa nastavlja:

– Ne znam što će biti s mojim pčelama u budućnosti. Sin ima svoj posao i svoje ambicije koje želi ostvariti. Kći mi malo pomaže kod vrcanja. Sumnjam da će netko od njih nastaviti baviti se pčelarstvom. Mogli bi unuci, i ja bih to volio. Neka samo uživim još deset godina pa da ih dida nauči pčelarskom zanatu.

Ante Vidović

Izborna skupština daruvarskih pčelara

Pčelarska udruga „Bagrem” iz Daruvara održala je Izbornu skupštinu 1. veljače 2015. godine u prostoru Vatrogasnoga doma u Donjem Daruvaru. Na skupštini je bilo prisutno 66 članova (od 101 registriranoga) te 15 uzvanika: gradonačelnik Daruvara i načelnici općina Končanica i Sirač, predstavnici pčelarskih udruga iz okruženja te predstavnici medija.

Udrugu je gradonačelnik pohvalio za rad, a posebice za organizaciju 40. obljetnice te za stvaranje „Daru-

varskog medenjaka” (u suradnji s Ekonomskom i turističkom školom Daruvar i Gradom Daruvarom). Pohvalama su se pridružili i načelnici općina obećavši da će u budućnosti pokušati osigurati više sredstava za rad naše udruge.

Predsjednik Pčelarskog saveza Bjelovarsko-bilogorske županije Zvonko Horak istaknuo je kako je udruga dobila priznanje za svoj rad i od županijskog saveza naglasivši kako je Bjelovarsko-bilogorska županija obećala da će pčelari imati prioritet pri financiranju u 2015. godini. Pozvao je i sve pčelare

na edukativno predavanje koje će se održati 21. veljače u Kukavici te na Međunarodni pčelarski sajam u Gudovac.

Predsjednik Hrvatskoga pčelarskog saveza Vladimir Bilek upoznao je pčelare s izradom novog pravilnika o poticajima u pčelarstvu, potom o natječaju za ruralni razvoj, gdje se pčelari mogu javiti unutar mjera 4.2.1., te o natječajima unutar mjera 6. i 7. Naglasio je kako se organiziraju inspekcijski nadzori na tržišcima radi sprečavanja prodaje patvorina meda te je istaknuo kako je Hrvatski pčelarski savez uključen u izradu svih nacionalnih dokumenata i strategija vezanih uz pčelarstvo i potpore koje bi ovaj sektor trebao ostvariti u budućnosti. Posebno je istaknuo podršku Ministarstva poljoprivrede u dijelu davanja u zakup neobrađenih zemljišta pčelarskim udruzama radi sadnje medonosnog bilja te u izradi projekta o davanju naknada za oprašivanje (priprema ovog projekta trajat će barem dvije godine).

Članovi Skupštine usvojili su novi Statut, koji je usklađen s novim Zakonom o udrugama. Izabran je i novi (stari) predsjednik Zmagoslav Koudela, zamjenik predsjednika Ivan Gelenčir, tajnik Davor Marić te još četiri člana Upravnog odbora: Lidija Horvat, Vitoimir Veltruski, Jaromir Vrbicki i Ivan Kelemin.

Davor Marić

Održana Izborna skupština udruge Pčelara Bujštine

Udruga pčelara Bujštine osnovana je u Bujama 14. siječnja 2011. godine na temeljima Pčelarskoga društva „Bagrem“ (1978. – 1995.). Od tadašnjih trideset pčelara iz Buja, Umaga, Novigrada, Brtonigle, Grožnjana i Oprtija za tri je godine narasla na više od šezdeset članova, mahom amatera i hobista, iako se može pohvaliti i s desetak profesionalaca čiji pčelinjaci imaju više od sto košnica i čiji med redovito osvaja zlatna odličja na lokalnim, nacionalnim i međunarodnim ocjenjivanjima. Istarski je med visoko cijenjen na domaćem tržištu, ali i među inozemnim turistima, jer zbog prirodnih osobitosti i čistog okoliša pored intenzivne arome ima i niz drugih kvalitativnih prednosti u usporedbi s medom iz kontinentalnoga dijela naše zemlje.

Izborna skupština Udruge pčelara Bujštine održana je u ponedjeljak 19. siječnja 2015. godine u prostorijama Pučkoga otvorenog učilišta u Bujama. U uvodnom je govoru predsjednik udruge Arduino Bubola podsjetio prisutne na najvažnije događaje u razdoblju od osnutka do danas, to jest na evidentiranje svih pčelara i pčelinjaka na području djelovanja naše udruge i na spajanje s katastrofom pčelinjih paša u Hrvatskoj, potom na podjelu lijeka za pčele preporučena od krovne organizacije, na stručna predavanja i neformalna druženja na izletima i svečanostima, zatim na nastupe na priredbama Umag Land, Dani grožđa i SEPOMAIA VIVA, na otvaranje službene internetske stranice „Pčelari Bujštine“ te na objavljivanje članaka u časopisu „Hrvatska pčela“. Nakon toga je radno predsjedništvo razriješilo dužnosti stari Upravni odbor i druga tijela, te se pristupilo izboru novog predsjednika. Jednoglasno je na mandat od četiri godine ponovno izabran gospodin Bubola, koji je obećao da će Upravni odbor s njim na čelu i ove godine učiniti sve za boljitak pčelarstva na Bujštini, a

što podrazumijeva kontinuitet održavanja sastanaka udruge jednom mjesečno (svaki prvi ponedjeljak u mjesecu), organiziranje stručnih predavanja za članstvo i građane, nastavak suradnje s Hrvatskim pčelarskim savezom, posjete Međunarodnom pčelarskom sajmu u Gudovcu početkom veljače te rad na internetskoj stranici naše udruge. U planu aktivnosti predviđeni su još i edukativno-promidžbeni posjeti dječjim vrtićima i osnovnim školama, suradnja s drugim udrugama na području Istre, sudjelovanje na lokalnim manifestacijama i humanitarnim akcijama. Godišnja je skupština trenutak kad se podvlači crta i važe što se učinilo ili propustilo učiniti tijekom proteklog razdoblja, pa je ovu prigodu iskoristilo više članova sa svojim primjedbama, sugestijama i prijedlozima za unapređenje rada udruge u sljedećem razdoblju. Tako su ovom prigodom pohvaljeni oni najaktivniji u udruzi: Marčelo Melon, Korado Jakac, Svetozar Janković, Slavko Biuk i Damir Gregurić, a novi (i stari) predsjednik za posebno je zalaganje nagradio Ljubicu Melon i Draganu Pević vrijednom knjigom o apiterapiji.

Nakon službenoga dijela uslijedila je zakuska i neformalno druženje koje se produžilo do večernjih sati.

ing. Damir Gregurić

90. obljetnica organiziranog pčelarstva u Đakovštini

U Đakovu je 15. veljače u organizaciji Pčelarske udruge „Đakovština” proslavljena 90. obljetnica organiziranog pčelarstva. Toj su hvalevrijednoj obljetnici prisustvovali pčelari iz Osječko-baranjske, Vukovarsko-srijemske i Brodsko-posavske županije. U jutarnjim su se satima pčelari domaćini i gosti okupili ispred đakovačke gradske vijećnice, odakle su u mimohodu krenuli prema katedrali svetog Petra. Mimohod je predvodio domaćin sa svojom zastavom, slijedili su ga članovi Pčelarskog reda svetog Ambrozija, potom barjaktari sa zastavama prijateljskih pčelarskih udruga te na kraju pčelari. Kako je prijepodne bilo lijepo i sunčano, doduše i hladno, centar je grada bio prepun Đakovčana koji su došli prošetati se i pratiti pčelare do đakovačke katedrale. U katedrali svetog Petra misu je nadahnutu služio monsijor Stjepan Karalić, a posvetio je i zastave i med.

Poslije svete mise domaćini su odveli svoje goste u dvoranu Pralas, gdje je održana svečana sjednica i podjela priznanja zaslužnim članovima Pčelarske udruge „Đakovština” te pčelarskim udrugama i institucijama s kojima pčelari „Đakovštine” surađuju. Na svečanoj su sjednici osim domaćina bili nazočni i gosti iz pčelarskih udruga: „Baranja” iz Belog Manastira, „Bagrem” iz Donjeg Miholjca, „Pčela” iz Našica, „Pče-

ZAJEDNIČKI SNIMAK ISPRED KATEDRALE SV. PETRA

PROSLAVA 90. GODINA U DVORANI PRALAS

la” iz Osijeka, „Valpovština” iz Valpova, „Levanjska Varoš” iz Levanjske Varoši, UP SiB „Radilica” iz Osijeka, „Nektar” iz Vinkovaca, „Zrinski” iz Slavonskog Broda, „Cvelferija” iz Vrbanje, „Pčela” iz Gradačca iz BiH te članovi Pčelarskog reda svetog Ambrozija.

Bili su tu i uzvanici: Vladimir Bilek, predsjednik Hrvatskoga pčelarskog saveza i saborski zastupnik, Silva Wendling, pročelnica za poljoprivredu Osječko-baranjske županije, Ernest Nad, predstavnik Hrvatske gospodarske komore iz Županijske komore Osijek, Zoran Vinković te gradonačelnik Grada Đakova, koji su se nakon predsjednika Pčelarske udruge „Đakovština” Željka Tomića obratili okupljenim pčelarima.

Na kraju je bila organizirana i podjela priznanja zaslužnim članovima i gostima.

Milan Kramer

RED SVETOG AMBROZIJA

S godišnje Skupštine udruge pčelara „Velebit”

Skupština Udruge pčelara „Velebit” iz Zadarske županije usvojila je plan rada i financijski plan za ovu godinu na redovnoj Godišnjoj skupštini, koja je održana u drugoj polovini siječnja. Među glavnim će ovogodišnjim aktivnostima biti usklađivanje Statuta i drugih dokumenata naše udruge s novim zakonom, a kako bi se izbjeglo plaćanje velikih kazni ili čak gašenje udruge.

Za 2015. godinu u Velebitu planiraju prihode u visini od 65.300 kuna, a rashode od 59.700 kuna. Najviše se prihoda očekuje od članarina, 42.000

kuna. U prošloj su godini velebitaši imali prihode od 65.766,30 kuna, što je za čak 49 posto više nego što su planirali. Rashodi su iznosili 56.523 kuna, tako da je ostvaren plus od 9.243 kune, čime je stanje žiro-računa na kraju prošle godine povećano na 19.690,73 kune.

Od planiranih aktivnosti najavljene su pčelarske radionice, predavanja i tribine iz područja pčelarstva, intenzivniji rad na internetskoj stranici udruge te organiziranje druženja pčelara udruge na Alanu na Velebitu, i to prve nedjelje u kolovozu, kako je napomenuo predsjednik udruge Zdravko Škorput.

Ante Vidović

Projekt „Promocija pčelarstva – Bee Promoted”

Projekt „Promocija pčelarstva – Bee Promoted” treba rezultirati većom educiranošću pčelara, posebice mladih, razvojem pčelarstva iz hobističke u gospodarsku granu te boljom kontrolom pčelinjih proizvoda, ponajprije meda jer se on najčešće konzumira na tržištu krajnjih potrošača. Istaknuto je to na predstavljanju projekta u Centru za prehrambenu tehnologiju i biotehnologiju u Zadru. Riječ je o projektu koji se realizira u okviru IPA prekogranične suradnje Hrvatske i Bosne i Hercegovine. U njega su uključeni predstavnici nacionalne, regionalne i lokalne razine, struka kroz Prehrambeno-biotehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Centar za prehrambenu tehnologiju i biotehnologiju iz Zadra te praksa, koju predstavljaju pčelari Udruge pčelara „Dalmatinka” iz Zadarske županije. Ukupna vrijednost projekta iznosi 649.500 eura. Dodatnu je važnost cijelom projektu svojim sudjelovanjem na predstavljanju dao predsjednik Hrvatskoga pčelarskog saveza Vladimir Bilek.

– Projekt „Promocija pčelarstva” ima edukativan značaj; važan je na području uzgoja i selekcije pčela te na području proizvodnje pčelinjih proizvoda i njihovog plasmana kroz turizam ili izvoz. Ovo je drugi projekt ovoga tipa u Hrvatskoj. Jedan je napravljen u Osječko-baranjskoj županiji. Mislim da je ovo početak da hrvatsko pčelarstvo prestane biti gotovo isključivo hobističko zanimanje te da se profesionalizira. Hrvatski je potencijal velik. Naši pčelinji proizvodi, prije svega med, ali i propolis, matična mliječ te matice priznati su u Europskoj uniji kao kvalitetni. Vjerujem da će mali gospodarstvenici i OPG-ovci prepoznati mogućnosti koje im stoje na raspolaganju. Budućnost pčelarstva nije samo proizvodnja meda. Drugi pčelinji proizvodi dobivaju sve više na važnosti, posebice stoga što i financijski donose veću mogućnost zarade – rekao je predsjednik Hrvatskoga pčelarskog saveza Vladimir Bilek.

U sklopu projekta nabavit će se oprema za uspostavu laboratorija za kontrolu meda u Centru za prehrambenu tehnologiju i biotehnologiju u Zadru te oprema kojom će se koristiti pčelari udruge „Dalmatinka” za uspostavu stanice za selektivnu uzgoj

i reprodukciju matice. Zadarski pčelari u tome vide konkretnu gospodarsku aktivnost koja može rezultirati značajnim financijskim probicima. Cijela se ideja temelji na jednostavnim činjenicama da su pčele iznimno važne za cijelo čovječanstvo, da one zapravo ne mogu opstati u prirodi same bez pčelara i da potražnja za pčelinjim maticama pojačano raste u cijelom svijetu! Taj su trend već odavno prepoznali pčelari „Dalmatinke”. Oni žele proizvoditi bolju kranjsku pčelu.

– Naša udruga „Dalmatinka” pokrenula je inicijativu o postavljanju oplodne stanice prije tri godine. Sada je naša ideja kroz ovaj projekt prošla. Naš je cilj selekcijskim postupkom dobiti jednu mirnu pčelu koja će imati bujniji proljetni rast i davati veće prinose meda te koja će biti otpornija na bolesti. Osim toga, želimo educirati mlade pčelare koji će nastaviti ono što smo započeli – rekao je predsjednik Udruge pčelara „Dalmatinka” Zlatko Elvedi.

Sve to treba rezultirati većom proizvodnjom meda, čija će se kvaliteta kontrolirati u Zadru.

– Kada se proizvedu veće količine meda, onda ga treba i kontrolirati. U sklopu je projekta predviđena i izgradnja laboratorija za kontrolu kvalitete meda koji će se nalaziti u Centru za prehrambenu tehnologiju u Zadru – kazala je Nada Vahčić, profesorica na Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Ante Vidović

Projekt ima punu potporu Zadarske županije, koja posljednjih godina ulaže u pčelarstvo, posebice u edukaciju pčelara.

– Sektor pčelarstva u značajnoj je ekspanziji u Zadarskoj županiji. Raste broj pčelara i košnica. Zadarska je županija sudjelovala u edukaciji 60-ak pčelara u suradnji s UNDP-om i lokalnim udrugama. U ovom su trenutku u fazi izrade još tri projekta. Jedan je od značajnijih projekt Centra kompetencija za pčelarstvo, gdje je nosilac projekta Općina Poličnik, a sam projekt radi Agencija za razvoj Zadarske županije – rekao je Danijel Segarić, pročelnik Upravnog odjela za poljoprivredu Zadarske županije.

				AUTOR: VJEKO HUDOLIN	ČAMAC SA DVA VESLAČA	NASELJE U BOKI KOTORSKOJ	STANOVNIK NAŠEG NAJVEĆEG POLUOTOKA	JOZA IVAKIĆ	CRNO TVRDO TEŠKO DRVO, ABONOS	PRILOG: PREMA GORE, NAGORE	DOMAĆE GRUBO SUKNO OD VALJANE VUNE	GRAD U TIBETU, KINA		
				PLOD STAB- LA ČIJI SU CVJETOVI RANA PČELI- NJA PAŠA										
				PROLJETNO CVJEĆE, RANA PČELINJA PAŠA										
				KOPLJE STARIH GERMANA					AVARIN, OBAR VELIKA RIBARSKA MREŽA					
PRIJATELJI, DRUGOVI										"AMPER" SVAKI ČOVJEK POJEDINAČ- NO (MN.)				
HP 2	BJELOGO- RIČNO DRVO, RANA PČELINJA PAŠA	ODVJETNIK	KOJI IMA VELIKE GRANE, RAZGRANAT	ANTIKNI GRAD U SJEVERNOJ AFRICI	LJETOPIS, GODIŠNJAK ŽENSKO IME, AZEMINA				STRES, ŠOKIRANOST DRVENI PLOT OKO DVORIŠTA					
PROLJETNO CVJEĆE, RANA PČELINJA PAŠA						MANJA DŽEPNA BI- LJEŽNICA PLOD HRASTA					DIO ŽENSKE ODJEĆE I NOŠNJE MUSLIMAN- KI, DIMIJE			
ODSJAJ, ODBLJESAK						TEKUĆI METAL VELIKO I NAKAZNO ČUDOVIŠTE				OSNOVNA ŠKOLA IME SOPRA- NISTICE BOLJKOVAC				
STANOVNIK HVARA								RIBIČEV ULOV						
								POLJSKI GLODAVAC						
STANOVNICI AONIJE, AONJANI					ERBIJ UNOŠENJE		ČEŠ. POLITI- ČAR I PISAC, VACLAV MJESTO ZA DOBAR VIDIK							
TEMA KRIŽALJKE: RANE PČELINJE PAŠE	MUSLIMAN- SKO MUŠKO IME OBITELJ					VODORAVNO I OKOMITO: RANA PČELINJA PAŠA					"VOLT" DOMAĆA ŽIVOTINJA, KOPITAR			
JEDAN OD ZAVRŠETAKA ŠAHOVSKE PARTIJE				STANOVNICA NAŠICA OD VREMENA DO VREMENA, KATKAD										
SREDINA KOTE			ONO ŠTO SE NUDI NA PRODAJU LAVOVA ŽENKA						PJEVAČKI ZBOR SUMPOR					
RUMUNJSKA		SJEVERNI JELEN IME GLUMCA COSTNERA				MIJEŠANJE U MIKSERU DIO BICIKLA POKREĆE SE NOGOM								
VRSTA RIJEČNE RIBE, BULJEŠ					PLOČICA ZA HOKEJ NA LEDU "TONA"									
DEVET OSOBA KOJE NISU ISTOG SPOLA														
ŠUMARAK IVINA DRVEČA					ORJAŠ, GOROSTAS POČETAK MOLITVE									
VRSTA VRBE, RANA PČELINJA PAŠA														
STANOVNIK ANADOLIJE														

PČELARSKI SAVEZ VUKOVARSKO SRIJEMSKE ŽUPANIJE I HRVATSKI PČELARSKI SAVEZ
organiziraju

12. PČELARSKE DANE U VINKOVcima

13. i 14. ožujka 2015.

u svečanim dvoranama "Barun Trenk" H. D. Genschera 22D u Vinkovcima

PROGRAM PREDAVANJA

PETAK 13. OŽUJKA 2015.

08,00-17,00 - izložbeno prodajni sajam

11,00-13,00 - prigodni program za posjetitelje mlađih uzrasta izvode učenici i nastavnici O.Š. "Ivan Mažuranić" iz Vinkovaca

20,00 - Izbor pčelarske kraljice Hrvatske po 8. put u organizaciji udruge pčelara "Nektar" Vinkovci

SUBOTA 14. OŽUJKA 2015.

10,00 - Svečano otvaranje 12. pčelarskih dana uz sudjelovanje učenika i profesora srednje glazbene škole "Josip Runjanin" Vinkovci

11,00 - Početak znanstveno stručnih predavanja u prikladnoj dvorani sajamskog prostora sa sljedećim predavačima i temama:

1. **Lidija Svećnjak, mag. ing. agr.** s temom: "Patvorenje pčelinjeg voska i aktualna situacija na tržištu satnih osnova".
2. **doc. dr. Behija Dukić (BiH)** s temom "Propolis-kemijski sastav, način dobivanja i primjena"
3. **mr. sc. Slavko Horvat** s temom "Primjena marketinga u pčelarskoj proizvodnji"

Napomena:

Sajam je otvoren 13.ožujka od 08,00 do 17,00 i 14.ožujka od 08,00 do 17,00.

Ulaz na sajam i predavanja je besplatan uz napomenu da su prostori kvalitetno grijani.

Sve obavijesti o rezervacijama sajamskog prostora i prijavama za sudjelovanje mogu se dobiti na kontakt telefon 098/389-947 Stjepan Grgić i upitom na e-mail pcelarivsz@gmail.com.

Kontakt broj predsjednika Pčelarskog saveza Vukovarsko srijemske županije 098/373-977 – Stipo Rimac

Dodatna informacija:

U sklopu sajamskog prostora nalazi se restoran za prehranu a neposredno uz sajamski prostor posluje Hostel za smještaj. Osiguran je dovoljan parkirališni prostor.

Predsjednik Pčelarskog saveza Vukovarsko srijemske županije
Stipo Rimac dipl. iur.

www.pcelica.hr

OBAVIJEST

Obavještavamo sve pčelare i svu zainteresiranu javnost da Pčelarsko društvo „Lipa“ iz Zagreba organizira *Simpozij o važnosti oprašivanja pomoću pčele medarice* u sklopu istoimenog projekta koji financira Grad Zagreb i Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo. Ovo će se događanje održati **14. ožujka 2015. (u subotu) s početkom u 10 sati u Kulturnom centru u Dubravi.** (Centar se nalazi u neposrednoj blizini Hrvatske pošte i Grižanske ulice i ima veliko parkiralište).

Predavači su:

- Milorad Šubić, dipl. ing. agr., Savjetodavna služba Međimurske županije
- doc. dr. Ivana Tlak Gajger, dr. med. vet., Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Gordana Hegić, mag. ing. agr.

Pozvani su svi pčelari i građani da poslušaju ova stručna i nadasve edukativna predavanja, a naslove predavanja moći ćete naći na internetskoj stranici www.pdlipa.hr te na službenim stranicama Hrvatskoga pčelarskog saveza, zajedno s kontaktima za sva pitanja i najave dolazaka.

Organizacijski odbor
Pčelarskoga društva „Lipa“ Zagreb

U PHOENIX Farmaciju po pčelarsku opremu!

Pozivamo sve pčelare koji imaju OPG* ili obrt da po svoju pčelarsku opremu dođu u PHOENIX Farmaciju d.d.

*(ne moraju biti u sustavu PDV-a)

PHOENIX Farmacija d.d. od 2015. godine ima u ponudi pčelarski program:

- SVA DRVNA I METALNA GALANTERIJA
- ZAŠTITNA OPREMA
- PRIHRANA
- LIJEKOVI I KEMIKALIJE

Uz dostavu naručenog na kućnu adresu.

Samo za vas nudimo
akcijsku prodaju

POGAČE HONEY BEE PRO za prihranu pčela u periodu kada nema prirodne paše

Najnovijom tehnologijom enzimske proizvodnje te dodavanjem mikrokristala pogodnima za pčele HONEY BEE PRO pogače su vrhunski proizvod su bez štetnog HMF-a.

VITA B401 120ml (također poznat kao Certan) protiv voskovog moljca u košnicama

To je siguran i ekološki prihvatljiv proizvod temeljen na koncentriranoj otopini *Bacillus thuringiensis*. B401 se koristi nakon vrcanja, kada su okviri pospremljeni i ubija mlade larve voskovog moljca. Stoga se mora koristiti prije nego dođe do zaraze voskovim moljcem. Jedan tretman pružit će 100% zaštite protiv voskovog moljca sve do druge sezone. Tretirajte sad i bezbrižno pčelarite tijekom sezone!

Za sve dodatne informacije i narudžbe molimo nazovite

PC Solin	PC Osijek	PC Zagreb
021 246 328	031 275 320	01 3650 159
	031 275 311	01 3650 157
		01 3650 117

Prodajem sjeme facelije iz 2014. Mogućnost dostave pouzecom.
GSM. 098/1680-915; 098/763-962

Prodajem početkom travnja pčele u LR košnicama na 1 nastavak, košnice su novije a zajednice jake. Suhopolje.
GSM. 098/488-771

Prodajem 20 pčelinjih zajednica na LR okvirima. Varaždin.
GSM. 099/401-6561

Prodajem 30 pčelinjih zajednica na 10 LR okvira s mladim amticama. Trilj - Dalmacija.
GSM. 098/173-4015

Prodajem pčele na LR okvirima.
Tel. 021/831-457
GSM. 098/993-5256

Prodajem pčele na 10 LR okvira, 8-9 okvira legla. Dalibor. Grubišno Polje.
GSM. 098/660-281

Prodajem LR košnice napučene s pčelama, 1000 kn/kom ili prodajem pčele na okvirima 10 eura/okvir. Okolica Zagreba.
GSM. 098/517-773

Prodajem sjeme facelije. Moguća dostava pouzecom.
Tel. 042/843-194
GSM. 091/501-9963

Prodajem kamion TAM 75, neregistriran s 28 AŽ-standard košnica bez pčela. Cijena 3000 eura.
GSM. 091/9419-517

Mijenjam nove kompletne LR košnice, vlastite izrade, za pčele iz nukelusa, rojeve ili pčele na okvirima. Promorsko-goranska, Istarska ili Zadarska županija.
GSM. 098/582-381; 098/326-283

Prodajem pčele na 7 ili 10 AŽ-standard okvira ili kompletne košnice. Sestrić.
Tel. 01/2850-565
GSM. 091/930-1237

Prodajem pčele na 10 LR okvira, rojeve u 5. mjesecu i 200 novih LR okvira užičenih inox žicom. Županja.
GSM. 099/591-7072

Prodajem pčele na AŽ okvirima s mladim maticama i kamion TAM s 60 zajednica.
Tel. 040/333-194
GSM. 098/195-7448

Prodajem pčele na standard AŽ okvirima iz 7 i 10 okvirnih nukelusa. Šuštić.
Tel. 044/638-016
GSM. 098/952-8384

Prodajem pčele na LR okvirima. Nova Gradiška.
GSM. 098/1853-386

Prodajem pčele na LR okvirima, 10 komada. Nova Gradiška.
GSM. 098/848-928

Prodajem 20 LR košnica na 2 nastavka s pčelama ili nastavak + polunastavak odnosno pčele na 10 LR okvira.
Tel. 01/2983-841

Prodajem 7-okvirne LR i AŽ nukleuse s pčelama. Daruvar.
GSM. 091/570-9537

Prodajem pčelinje zajednice na LR okvirima. Nova Gradiška.
GSM. 091/536-1200

Prodajem sadnice medonosne biljke japanske sofore (*Sophora japonica*) u kontejnerima. Cijena 50 kn/kom.
GSM. 098/460-855

Prodajem veći broj pčelinjih zajednica na LR okvirima. Sisak.
GSM. 098/694-607; 098/310-722

Prodajem početkom travnja pčele na 10 LR okvira.
Tel. 01/6255-749
GSM. 091/982-1806

Prodajem u travnju 70 novih LR košnice s pčelama, cijena po dogovoru.
Tel. 035/345-233
GSM. 095/870-9186

Prodajem kamion Torpedo sa 60 komada AŽ-grom košnica, registriran do 4/2015.
Tel. 047/581-813

Prodajem krajem ožujka i početkom travnja 40 LR košnica na 2 nastavka ili pčele na 10 LR okvira. Slavonski Brod.
GSM. 099/6750-179

Prodajem 30 pčelinjih zajednica na 10 LR okvira početkom travnja.
Tel. 032/383-129; GSM. 091/192-4223

Prodajem TAM 130 t11 s dizalicom, registriran do 5/2015, 70 LR košnica na paletama i 40 LR košnica na okvirima. Split.
GSM. 098/744-781

Prodajem krajem ožujka i početkom travnja 15 pčelinjih zajednica na 10 LR okvira a može i s košnicama (nove, izrađene od stolarske građe). Trilj.
Tel. 021/828-098; GSM. 098/567-559

Prodajem pčele iz 7 i 10 okvirnih AŽ-standard nukleusa te AŽ-12 standard košnice s pčelama, cijena po dogovoru. Đakovo.
GSM. 099/194-3983

Prodajem pčele na LR okvirima, mini-oplodnjake u paru s nosačem i korivštem za dva oplodnjaka, 60 kn/kom. Đakovo.
GSM. 099/6469-321

Prodajem pčelinjak s 96 LR košnica, veličine 4 x 12, s ½ jutra zemlje, dostupan svim pašama za pčele, udaljen 4 km od Koprivnice ili prodajem košnice zasebno.
Tel. 048/644-326

Prodajem pčelinje zajednice na LR okvirima standardnih mjera i na LR okvirima unutarnjih mjera 40x20 cm.
Tel. 043/872-047

Prodajem pčele, komplet košnice LR i DB, nukleusi, pčele na okvirima i rojevi. Metković.
Tel. 020/693-445; GSM. 091/620-0005

Prodajem sadnice pitomog kestena i breze.
GSM. 098/1867-999

Prodajem oko 60kg svježeg cvjetnog praha iz zamrivača. Cijena 50kn/kg.
GSM. 098/354-065

Prodajem pčele na LR i AŽ okvirima. Sirač.
GSM. 098/9828-678

Prodajem 30 pčelinjih zajednica na 10 LR okvira. Nova Gradiška.
035/342-026

Prodajem sjeme heljde.
Tel. 048/859-382

Prodajem 30 LR pčelinjih zajednica u travnju, cijena povoljna.
Tel. 031/727-310
GSM. 098/974-1468

Prodajem 20 LR zajednica pčela na okvirima u travnju i dvadesetak rojeva u svibnju. Koprivnica.
GSM. 098/9437-815

Prodajem u proljeće komplet 50 LR košnica s pčelama, moguće i pojedinačno i druge kombinacije, te prodajem pet bačvi za med od 300kg.
Tel. 048/714-518
GSM. 091/8999-129

Punim vaše AŽ, LR i druge košnice, poželjno da su na „kotačima“.
091/660-3766

Prodajem pčele iz 7-okvirnih AŽ standard nukleusa u travnju. Ogulin.
GSM. 098/1964-518

Prodajem nukleuse na 7 AŽ-grom okvira, više komada.
Tel. 043/884-056

Prodajem 20 LR 6-okvirnih nukleusa s prošlogodišnjim maticama. Bjelovar.
Tel. 043/881-187

Prodajem 20 pčelinjih zajednica na LR okvirima. Istra.
GSM. 091 5284612

Prodajem pčele u AŽ 10 standard košnicama. 1000 Kn/kom. Karlovac.
GSM. 098/247-185

Prodajem pčele na LR okvirima, sa selekcioniranim maticama iz 2014. i 2015. god., u najranije proljeće - do 10. travnja. Stjepan Kebet, Makarska i Koprivnica.
GSM. +38598706545
www.kebet.net

Prodajem pčele na AŽ okvirima iz 6 nukleusa na 7 okvira, moguća prodaja i pčela na LR okvirima s maticama.
GSM. 091/766-7109

Prodajem pčelinje zajednice na 10 LR okvira, sa maticom iz selekcijskog uzgoja. Mogućnost prodaje zajednice sa novom košnicom. Grubišno Polje. Damir.
GSM. 098/973-6274

Prodajem inox otklapač saća, radi na principu grijanog noža, struja, termostat 55-100 C, 2000 w. Slike i video zapis na upit. Cijena 3.500 kn.
GSM. 099/401-6561

Prodajem pčele na LR okvirima, zvati poslije 20.00.
GSM. 032/580-119

Prodajem pčele na okvirima po 800kn, sa košnicama za 1000kn te selektirane matice po 160kn. Slunj.
GSM. 099/5042-785

Prodajem pčele, 20 zajednica, na 10 LR okvira u ožujku i travnju. Požega.
GSM. 099/681-3842; 091/508-2954

Povoljno prodajem ili mjenjam za osobni automobil, kamion - kontejner s 52 LR pčelinje zajednice i 25 nukleusa.
GSM. 091/536-7217

Prodajem 25 AŽ-grom nukleusa na 7 okvira i 10 LR nukleusa na 7-10 okvira.
Tel. 043/872-157 - zvati navečer
GSM. 097/637-5091

Prodajem 40 LR košnica, cijena po dogovoru.
GSM. 091/391-0524

OTKUPLJUJEMO
DALMATINSKE I
KONTINENTALNE
VRSTE MEDA

PLAĆANJE NA ŽIRO-RAČUN
PO DOGOVORU

UVJETI OTKUPA I CIJENA
(PDV, ANALIZA, KVALITETA,
PRIJEVOZ, KOLIČINA)

Tina Ujevića 7, Velika Gorica
tel. 01/6216-444
mob. 099/6216-744

**Prodajemo pogače za pčele
"O" i "S", certificirane
i provjerene kvalitete
proizvođača
„Veterinum“**

Pakiranje 20 kg

Cijena za pogače:

"O" = 11,90 kn/kg

"S" = 13,90 kn/kg

Za količine veće od 500
kg odobravamo popust i
mogućnost besplatne dostave.

Neptis – Zagreb Kontakt:
Ivica Šarić, ing. – 099/6973-584,
e-mail: ivsa0123@gmail.com

Prodajem Fiat Ducato sandučar, registriran na B kategoriju, sanduk 4x2m. Potpuno ispravan i odmah spreman za vožnju, registriran do 7/2015, cijena 2000 eura.
GSM.095/511-05-73

Prodajem paketne rojeve s 1,2 kg pčela+mлада selekcionirana matica za 400,00 kuna ili 1,5 kg pčela+ mлада selekcionirana matica za 450,00 kuna. Preuzimanje u multiboxu od 05.05. Zagreb.
GSM. 099/405-7706

Prodajem veću količinu sirovog propolisa, prva frakcija izvađena, iskoristivost 16-20%.
GSM. 099/6216-744

Prodajem obrađeno sjeme facelije iz 2014. Mogućnost dostave pouzecom.
Tel. 033/771-498
GSM. 099/504-8193

Prodajem pčele na 7 LR okvira, 10 LR okvira, zajednice na 1 nastavku i zajednica na 2 nastavka. Zadarska županija.
GSM. 098/429-077

Prodajem pčelinje zajednice na LR okvirima iz 7-okvirnih nukleusa. Sisak.
GSM. 098/592-333

Prodajem pčele na LR okvirima s ovogodišnjim matricama. Slavonski Brod.
GSM. 095/519-1612

Prodajem veću količinu pčela na LR okvirima iz 7-okvirnih nukleusa do 1. svibnja, te punim Vaša pčelarska vozila sa pčelama na LR okvirima. Petrinja.
GSM. 098/180-4449

Prodajem ili mjenjam pčele – rojeve ili nukleuse za kamion TAM 5000 i kontejner za 48 AŽ-grom košnica a može i pojedinačno. Virovitica.
GSM. 098/435-400

Prodajem u travnju pčelinje zajednice na LR okvirima a može i u košnicama na 2 nastavka.
Tel. 043/332-427 – zvati iz 20 sati

IN MEMORIAM - IVAN HALAJKO (1932. – 2014.)

Dana 8. prosinca 2014. godine oprostili smo se od prijatelja pčelara Ivana Halajka, kojega su krasile njegove posebnosti. Rođen je u Slobodnici u brodskoj Posavini kao najstarije dijete u obitelji. U Slavonskome Brodu završio je električarski zanat, a potom se zaposlio u Elektroprivredi, gdje je radio sve do odlaska u mirovinu, prije 22 godine. Bio je priznat i vrlo cijenjen u svojoj struci.

Njegova se ljubav prema pčelama razvijala još od malih nogu kada je sa stricem i susjedom radio na pčelinjacima. Prva vlastita pčelinja društva smjestio je prostoru trafostanice u Međuriću. Otad pa sve do posljednjih dana svoga života od pčela se nije odvajao. U Pčelarskoj udruzi „Metvica“ iz Kutine obavljao je istaknute dužnosti.

Skupština udruge početkom 2014. godine dodijelila mu je status počasnoga člana, a on je na nju došao u invalidskim kolicima. Za istaknuti i predani rad u udruzi dobio je i više priznanja, zahvalnica i diploma.

Krasile su ga brojne posebnosti, a među njima i sklonost inovacijama. Svoje bogato pčelarsko iskustvo rado je prenosio kolegama, i to posebice mladima i onima koji se pčelarstvom bave zbog istinske ljubavi prema pčelama.

Ekonomska korist od pčelinjih proizvoda njemu je bila manje važna, a daleko mu je važnije bilo da prijatelju pokloni roj, propolis, med ili da mu podari svoj savjet. Svi koji su ga poznavali zadržat će ga u trajnome sjećanju.

Za Udrugu pčelara „Metvica“ Kutina
Simeon Nikić

IN MEMORIAM - ILIJA RAŠKOVIĆ (1934. – 2015.)

U 81. godini života, nakon kratke i teške bolesti, 15. siječnja 2015. godine napustio nas je naš dragi prijatelj i veliki pčelar Ilija Rašković.

Najveći dio života proveo je u Biogradu na Moru radeći kao geodet. Osim svojoj geodetskoj struci, koju je vrlo savjesno obavljao, život je podario i hobbiju pčelarstva.

Do posljednjih dana života bio je vezan uz pčele i svoje kolege pčelare. Stečeno je znanje rado i nesebično dijelio s drugima te je na taj način ostavio traga u pčelarstvu Zadarske županije.

Pamtit ćemo ga kao vrijednoga, marljivoga i susretljivoga čovjeka uvijek spremnoga pomoći.

Ostat će u našim mislima i riječima kao iskren, plemenit i drag kolega.

Nedostajat će nam svima, posebice kćeri Aidi, zetu Davoru te unukama Eni i Andreji.

U ime Udruge pčelara „Velebit“ iz Zadra, ali i u ime svih pčelara, veliko Ti i iskreno hvala. Neka Ti je laka zemlja i počivao u miru!

Udruga pčelara „Velebit“ Zadar

IN MEMORIAM - JURAJ KOVAČIĆ (1942. – 2015.)

Dana 10. siječnja 2015. napustio nas je naš Jura. Bio je član našega društva još od njegova osnivanja, 2006. godine, i aktivno je sudjelovao u njegovu radu. Pčelarstvom se počeo baviti uz svoga oca, člana Pčelarskoga saveza Hrvatske. Redovito se odazivao na akcije darivanja meda koje je organiziralo naše društvo, kao i na skupljanje novčanih sredstava potrebnih za nabavu raznih uređaja. Kao čovjek i pčelar ostat će nam u trajnome sjećanju.

Pčelarsko društvo „Kuš“
Grada Crikvenice i
Vinodolske općine

Agro Simpa d.o.o., Novoselska 169/b, Sisak, tel: 044 719 435, mob: 091 1570 124
web: www.pcelarska-oprema.hr, e-mail: info@pcelarska-oprema.hr

Posjetite nas u Pazinu na Danima meda 27.-28.02. i u Celju 14.-15.03.

NOVI VRHUNSKI PROIZVOD

NA TRŽIŠTU!

Šećerna pogača proizvedena najnovijom
enzimskom tehnologijom

**HONEY
BEE
PRO**

- do 15% više pčela od obične pogače
- jači imunitet kod pčela
- mikrokristali do 10 mikrona
- bez HMF-a
- pakiranje po 1 kg i 2 kg

**POPUST
NA VEĆE
KOLIČINE**

U ponudi imamo i proteinsku pogaču te pogaču protiv nozemoze!

PROIZVODNJA SATNE OSNOVE

OD ČISTOG PČELINJEG VOSKA!

- LR, AŽ, DB, Farrar ili po mjeri
- usluga pretapanja voska u satnu osnovu
- otkup voska
- za veće količine dolazimo po vosak te dostavljamo satnu osnovu!

Članovi Hrvatskog pčelarskog saveza plaćaju članarinu preko pčelarskih udruga u iznosu od 225,00 kuna, u što je uključeno i dobivanje časopisa. Pretplata samo za časopis Hrvatska pčela iznosi 270,00 kuna, a za inozemstvo 39,00 EURA. Cijena pojedinog broja za Hrvatsku iznosi 30,00 kuna. Časopis izlazi u 11 brojeva, u nakladi od 7 200 primjeraka. Pretplata se tijekom godine ne može otkazati, a prima je Hrvatski pčelarski savez na IBAN broj: HR252484008-1100687902.

Tiskara je "Grafika Markulin".

Upute za pripremu komercijalnih oglasa

Komercijalni oglasi moraju biti grafički pripremljeni i u pdf formatu dostavljeni najkasnije do 10. u mjesecu.

Cijena oglasa:

1/1	(16x24 cm)	4.200,00 kn
1/2	(16x12 cm)	2.500,00 kn
1/3	(16x7,5 cm)	1.800,00 kn
1/4	(16x6 cm, 8x12 cm)	1.300,00 kn
1/8	(5x8 cm)	650,00 kn

Popust na komercijalne oglase: 4x oglas -10%; 5-8x oglas -20%; 9-12x oglas -30%
Za sadržaj oglasa odgovaraju oglašivači.

Upute za pripremu malih oglasa građana

Mali oglasi moraju biti dostavljeni najkasnije do 10. u mjesecu za objavu u sljedećem broju časopisa. Svaki član HPS-a i pretplatnik na časopis ima pravo iskoristiti jedan besplatni mali oglas godišnje. Svi sljedeći mali oglasi naplaćuju se 4,00 kune po riječi, a oglas mora sadržavati najmanje 10 riječi.

Upute za pripremu tekstova za objavu u časopisu Hrvatska pčela

Rukopisi i fotografije za objavu u časopisu primaju se najkasnije do 10. u mjesecu, te se nakon objave ne vraćaju. Autorski honorari plaćaju se po jednoj kartici, koja sadržava 1.450 znakova, u iznosu od 75,00 kuna/kartici. Za sadržaj tekstova odgovaraju sami autori. Ostali mediji koji preuzimaju tekstove, obavezno moraju navesti izvor informacija.

Pčelarski savez Slovenije
i Celjski sajam POZIVAJU
pčelare i ljubitelje pčela na
najveći i najznačajniji
pčelarski događaj regije

Foto: Franc Šturm

Api
SLOVENIJA

ApiSlovenija 38. dani pčelarstva u Celju

Oprema i materijali za pčelare, med i proizvodi od meda

Slovenija, Celjski sajam, 14. i 15. ožujka 2015.

U istom terminu na
sajmištu i sajmovi
FLORA, VJENČANJE i
ALTERMED.

Gotovo 5000 pčelarki i pčelara svake godine posjećuju
sajmište u Celju, zato što:

- biraju u najcjelovitijoj ponudi opreme za pčelare –
u 2015. godini u još većoj dvorani D
- mogu slušati o najaktualnijim stručnim sadržajima –
u 2015. godini o značenju pčelinje paše i njezinom što
boljem iskorištavanju

Više info na www.ce-sejem.si

www.czs.si

CELJSKI SEJEM

OTKUPLJUJEMO:

- SVE VRSTE MEDA
- MED U SAČU
- PROPOLIS
- CVJETNI PRAH
- MATIČNU MLIJEČ

VARŽAK M

VRBOVO 54, 10411 ORLE
TEL.: (01) 6239 144
FAX: (01) 6219 598

Bimex-prom d.o.o.

A. Arbanasa 35
Hrašče

bimex.prom.si
www.bimex-prom.si

Telefon: + 385 1 363 7654 - Fax: + 385 1 363 7654

Proizvodnja i prodaja glatfermi te prikolica za prijevaz pčela.
Izdavanje RI računa

**APIS
PETRINJA**

**PROIZVODNJA OPREME
ZA PČELARSTVO**

Proizvodimo:
košnice LR, AŽ i Farar;
nukleuse; matične rešetke;
razmake; spojke za
nastavljake

Pogon Čazma
Gornji Draganec 117
Tel./fax 043/776-062
044/862-737

ZASTUPNIK ZA RH:

• Josip Dobranić, Čakovec, dobranic.dom@gmail.com; GSM: +385 993 333 728 •

Kvaliteta iz šećerne repe

Najbolje iz prirode. Originalni proizvod.

APIINVERT® i APIFONDA® hrana za pčele na saharoznoj bazi najbolje kvalitete. Südzucker višedesetljetnim iskustvom osigurava i jamči visoku kvalitetu svih API proizvoda.

APIINVERT®

- upotrebljiv odmah, bez dodatnih tretmana
- visoki fruktozni sadržaj, idealna konzistencija
- medu bliske vrste i omjer šećera
- brzo uskladištenje za rezervu
- visoka iskoristivost sirupa
- optimalna kompatibilnost
- mikrobiološki stabilna

APIFONDA®

- šećerna pasta u obliku pogače
- upotrebljiv bez dodatnih tretmana
- mikrokristalna građa
- pčele je lako uzimaju
- minimalna proizvodnja kore
- optimalna kompatibilnost

Dodatne informacije tražite od Südzuckerovih stručnjaka:

Ing. Vladimír Algayer, **+421 944 140 444**, na slovačkom, mađarskom ili njemačkom
algayer.vladimir@gmail.com

SÜDZUCKERAG, Postfach 11 64, 97195 Ochsenfurt, Telefon +49 9331 91-210, Telefax +49 9331 91-305
Ili jednostavno preko web stranice: www.bienenfutter.eu